

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 15-18/ СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 2022 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

У номері:

- Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України
- З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького
- Симпозіум Святого Паїсія Величковського
- Посол України в Румунії Ігор Прокопчук вручив вірчі грамоти Президенту Румунії Клаусу Йоганнісу

**З Днем Незалежності, Україно!
З Днем Незалежності, українці, де б ви не знаходились!**

24 серпня 1991 року Україна проголосила свою Незалежність. Того дня нарешті здійснилася споконвічна мрія багатьох поколінь української нації – бути господарями на своїй прекрасній землі!

Упродовж багатьох століть українці мріяли мати свою державу, боролись за неї, а в останні шість місяців, відколи Росія почала широкомасштабну війну проти України, вони знову платять кров'ю не тільки за власну свободу і незалежність, а й за мир у всій Європі.

Сьогодні цей день водночас і радісний, і сумний. Сумний, тому що цього року це свято затьмарене війною, через яку мільйони українців, переважно жінки і діти, були змушені залишити територію України та виїхати за кордон, тисячі мирних жителів і захисників – загинули, а інші

мужньо боронять свою землю далеко від рідного дому та своїх родин. Радісний – тому, що вже шість місяців Україна успішно протистоїть Злу, а українці демонструють безпрецедентну стійкість молодій Українській державі та суспільству, згуртованість, єдність, мужність і, головне, – непоборність сили духу українського народу та всеосяжну любов до своєї землі.

Бажаємо усім українцям здоров'я, оптимізму, здійснення мрій, перемоги і мирного неба над головою!

З Днем Незалежності, Україно! З Днем Незалежності, українці, де б ви не знаходились!

**Голова Союзу українців Румунії,
депутат Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ**

Привітання Президента Володимира Зеленського з нагоди Дня Незалежності України 24 серпня 2022 року

Вільний народі незалежної України!

І цим усе сказано. Всього чотири слова, але як багато стоїть за ними сьогодні. На 182-й день повномасштабної війни. Скільки в цих словах символів і сенсів, подвигів і втрат, радості й болю. А головне – скільки в них правди. Нашої правди. Правди про наше сьогодні, з якою неможливо сперечатися, бо неможливо не бачити й не визнавати. Ми вільний народ незалежної України. Після шести місяців, коли нас намагалися знищити, ми вільний народ незалежної України. І це правда про наше майбутнє. Вільний народ незалежної України.

Півроку тому Росія оголосила нам війну. 24 лютого вся Україна почула вибухи й постріли. І 24 серпня не мала почути слів «з Днем Незалежності». 24 лютого нам казали: у вас немає шансів. 24 серпня ми кажемо: з Днем Незалежності, Україно!

За ці шість місяців ми змінили історію, змінили світ і змінилися самі. Тепер точно знаємо, хто справді нам брат і друг, а хто навіть не випадковий знайомий. Хто не втратив своє ім'я та репутацію, а хто переживав, щоб терористи зберегли обличчя. Кому ми насправді не потрібні, а де для нас двері справді відчинені. Ми зрозуміли, хто є хто. А весь світ дізнався, хто такі українці. І що таке Україна. Більше ніхто не скаже про неї: це десь там, біля Росії.

Ми почали поважати себе. Зрозуміли, що попри будь-яку допомогу й підтримку ніхто, крім нас, не вигризатиме нашу незалежність. І ми об'єдналися.

Ми ще не мали «Хаймарсів», але мали людей, які готові зупинити танки голими руками. Нам не були готові закрити небо, але ми мали людей, які були готові закрити собою рідну землю.

Український народ і його мужність надихнули весь світ. Дали людству нову надію, що справедливість не покинула наш цинічний світ остаточно. І в ньому все ще перемагає не сила, а правда. Не гроші, а цінності. Не нафта, а люди.

Ще вчора світ не був згуртованим. COVID-19 яскраво показав: кожен сам за себе. За шість місяців Україна це змінила. В усіх світових підручниках з історії буде розділ «Часи, коли світ об'єднала Україна». Коли в демократії знову вирости зуби. Коли тиранія отримує відповідь тією мовою, яку розуміє.

Хтось казав: Європа більше не гравець. Слабка, роз'єднана, пасивна, сонна. Україна збідорила весь континент. Європа виходить на площі. Європа запроваджує жорсткі санкції. Європа одноголосно визнає: Україна – майбутній член Євросоюзу.

Великий бізнес зрозумів, що гроші все-таки пахнуть. Кров'ю, гаром, смертю. Корпорації та бренди йдуть з російського ринку, і люди стали важливішими, ніж потенційні збитки.

Ще ніколи у світі думка суспільства не мала такого впливу на політиків. Сьогодні люди диктують владі тренди й правила поведінки. Бути байдужим, неактивним, повільним соромно. Бути нерішучим і занадто обережним – соромно. Говорити мляво, розмито й занадто дипломатично – соромно. Не підтримувати Україну – соромно. І казати, що від України є втома, соромно. Це дуже зручна позиція: втома – це прикриття, щоб заплющити очі. І сьогодні ми чуємо від лідерів світу й від звичайних громадян: ми будемо з вами до кінця, до вашої перемоги.

Шановний народі!

Ми завжди віддавали шану всім борцям за незалежність, називали цей день головним святом, а синьо-жовтий прапор – святиною. Прикладали руку до серця, співаючи гімн, гордо промовляли «Слава Україні!» і «Героям слава!».

24 лютого нам випало підтвердити слова справами. Цього дня фактично відбувся дру-

гий всеукраїнський референдум. Знову – головне питання. Знову – визначальний вибір. Але цього разу сказати незалежності «так» треба було не в бюлетені, а в душі й совісті. Йти не на дільниці, а у військкомати, тероборону, волонтерський рух, інформаційні війська або ж просто стійко й сумлінно працювати на своєму місці, на повну силу, на спільну мету.

Ми змінилися всі. Хтось народився вдруге. Як людина, особистість, громадянин, патріот, просто як українець. І це, звичайно, добра новина. Хтось зник. Не загинув, не помер, але розчинився. Як людина, особистість, громадянин, як українець. І це насправді теж непогана новина. Ми більше не заважатимемо одне одному. Ми зробили вибір. Для когось – це Маріуполь. Для когось – Монако.

Але ми знаємо, кого більше. І ми нарешті стали справді єдиними. Нова нація, яка з'явилася на світ 24 лютого, о 4-й ранку. Не народилася, а відродилася. Нація, яка не плакала, не кричала, не злякалася. Не втекла. Не здалася. І не забула.

Цей прапор буде всюди, де має бути по праву. І на Донбасі. І в Криму. Ворог думав,

ми зустрінемо квітами й шампанським. Натомість отримав вінки та коктейлі Молотова. Чекав на овації, а чує «хлопки».

Окупант вірив, що за кілька днів пройде парадом у центрі нашої столиці. Сьогодні на Хрещатику можна побачити цей «парад». Доказ, що ворожа техніка може з'явитися в центрі Києва тільки в такому вигляді. Спалена, зруйнована та знищена.

Нам неважливо, яка у вас армія, нам важливо, яка в нас земля. Ми будемо битися за неї до кінця.

Ми тримаємося шість місяців. Нам важко, але ми стиснули кулаки й вигризаємо свою долю. Кожен новий день – це нова причина не здаватися. Бо, пройшовши стільки всього, ми не маємо права не дійти до кінця.

Що для нас кінець війни? Раніше ми говорили: мир. Зараз кажемо: перемога.

Ми не шукатимемо з терористами порозуміння. Хоча розуміємо російську мову, яку ви прийшли захищати. І вбили тисячі людей, яких прийшли визволяти.

І нам гораздо більше понятен и близок Джонсон, который говорит по-английски, чем убийцы, насильники и мародеры, которые все это делали по-русски.

І ми не сідаємо за стіл переговорів через страх, із пістолетом біля скроні. Для нас найстрашніше залізо – не ракети, літаки, танки, а кайдани. Не окопи, а окови.

І ми підніmemo руки вгору лише один раз – коли святкуватимемо нашу перемогу. Всією Україною. Бо ми не торгуємось своїми землями і своїми людьми. Для нас Україна – це вся Україна. Усі 25 регіонів, без будь-яких поступок чи компромісів. Ми не знаємо цих слів, вони були зруйновані ракетами 24 лютого.

Донбас – це Україна. І ми повертатимемо його, хай яким буде цей шлях. Крим – це Україна. І ми його повертатимемо. Хай яким буде цей шлях.

Не хочете, щоб ваші солдати гинули? Звільніть наші землі. Не хочете, щоб ваші матері плакали? Звільніть наші землі. Ось такі прості й зрозумілі наші умови.

Вільний народі незалежної України!

Ми зустрічаємо цей день у різних місцях. Хтось – в окопах і бліндажах, у танках і БМП, на морі й у повітрі. Б'ється за незалежність на передовій. Хтось – у дорозі, в авто, вантажівках і потягах. Б'ється за незалежність, доправляючи необхідне тим, хто на передовій. А хтось – у смартфоні чи за комп'ютером. І теж б'ється за незалежність – збираючи кошти, щоб тим, хто в дорозі, було що везти тим, хто на передовій.

Ми зустрічаємо цей день у різних обставинах, умовах і навіть у різних часових поясах, але з єдиною метою – збереження незалежності та перемога України!

Ми об'єдналися.

З Днем Незалежності, Україно!
Слава Україні!

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

У неділю, 28 серпня, Українська Греко-Католицька Церква «Успіння Пресвятої Богородиці» у с. Коштюй, за підтримки Союзу українців Румунії, організувала престольне свято на вишанування Пресвятої Богородиці за старим стилем

Цей день має подвійне значення: з одного боку, він знаменує вознесіння Богородиці на небо та її возз'єднання з Богом, а з іншого боку, він вважається останнім днем літа, що віщує прихід нової пори року, осені.

У релігійному заході взяли участь парафіяни із с. Коштюй та сусідніх населених пунктів (Вишня Рівня, Кречунешти, Вишавська долина), які ще раз продемонстрували, що найціннішою зброєю християнина є віра в Бога.

Святу Літургію відслужив вікарій Української Греко-Католицької Церкви в с. Коштюй Василь Колопельник у співслужінні восьми священників: отця Василя Стойки з Бродини Сучавського повіту,

отця Павла-Йоана Алмаші з Течеу-П'ятра, отця Павла Бойчука з Полян, отця Лучіана Марушчака з Сігету Мармаціей, отця

Медарта Баліка з Довгого Поля, отця Онисіма Філіпа з Сігету Мармаціей, отця Думітру Кордоша з Негрешть Оаш та отця Георгія Годжі з с. Нижньої Рівні.

У святкових заходах взяли участь голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, голова Марамурської філії СУР Мирослав Петрецький, генеральний секретар СУР Люба-Ірина Горват та інші члени СУР. Вони зробили вагомий внесок у проведення релігійного заходу, який зворушливо відзначив одне з найважливіших християнських свят.

Чергове засідання Ради СУР

Чергове засідання Ради СУР, скликане головою Союзу українців Румунії Миколою-Мирославом Петрецьким, відбулося 19 серпня в головному офісі Союзу. Загальна основа дискусій була зосереджена на аналізі того, як філії, а також місцеві організації виконують рішення, прийняті Радою Союзу, та необхідні заходи для покращення їх діяльності.

Після проведених обговорень філії проведуть ретельний аналіз власної діяльності та виконання рішень Ради на рівні кожної окремої організації, звіт про діяльність якого буде представлено на наступному засіданні.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький підсумував діяльність, проведену як депутат, деталі будуть опубліковані в періодичних виданнях СУР. Адміністративний відділ представив фінансово-бухгалтерську ситуацію за місяць липень і видатки відділів і спеціалізованих комісій СУР, з аналізу якого випливає, що місяць липень був найбагатшим на діяльність від часу заснування Союзу.

Були затверджені кошториси заходів, запланованих на вересень, а саме: «Концерт української духовної музики», «120 років від дня народження українського письменника Юрія Яновського», «Дружба, радість, гра», «Фестиваль національних менишин Румунії», «Українці з Буковини» - науково-комунікаційна сесія, «Українська кухня» - осінні кулінарні традиції, «Елмовий лист» - фестиваль української пісні, «Марамурська гала українців з Банату», «Свято колінного дуба», «Табір для українців».

Були затверджені кошти філіям і спеціалізованим комісіям на проведення засідань Комітету та участь у засіданнях Ради СУР, оплату господарських видатків, закупівлю господарських речей і витратних матеріалів, оплату палива для перевезення біженців, укладення партнерства з церквами, придбання уніформ.

Також аналіз стосувався протоколу з Асоціацією «Адвентистська агенція розвитку, відновлення та допомоги», участі в «Міжкультурному кафе», організованому Департаментом міжнародних відносин, в «Міжнародному фестивалі ноші, турецько-татарського народного танцю та пісні» - 26 випуск.

ВИСТУПАЮ ЗА ТЕ, ЩОБ НОВИЙ ПРОЄКТ ЗАКОНУ ПРО ОСВІТУ НАГОЛОШУВАВ НА РЕАЛЬНИХ І ЧЕСНИХ КОНСУЛЬТАЦІЯХ З УСІМА ЗАЛУЧЕНИМИ ФАКТОРАМИ

Хоча ми на початку нового навчального року, у повному обговоренні проекту Закону про доуніверситетську освіту – «Освічена Румунія», я з незадоволенням констатую той факт, що українська меншина не має користі від спеціалізованої Національної комісії, яка повинна працювати над розробкою нових шкільних програм і вносити пропозиції профільного навчального колективу до міністерства.

Це один із аспектів, який став предметом моєї політичної заяви на початку сесії Палати депутатів.

Розуміючи, що освіта відіграє вирішальну роль у розвитку суспільства, Союз Українців Румунії від свого заснування співпрацює з Міністерством освіти, повітовими шкільними інспекторатами, місцевою громадською адміністрацією з метою підтримки освіти, беручи участь у оновленні освітньої політики, яка в першу чергу спрямована на молодь, у тому числі українців, а віднедавна й біженців з України.

В результаті останніх дебатів, які організував СУР, в яких взяли участь сотні вчителів, які викладають українську рідну мову, директорів шкіл, спеціалізованих інспекторів, експертів у цій галузі, але без жодного представника Директорату у справах меншин відповідного міністерства, Міністру освіти було передано Меморандум із пакетом пропозицій щодо навчання учнів-біженців, нового Закону про освіту, включно з можливими вирішеннями проблем навчання рідною мовою.

Таким чином ми намагалися з'ясувати системні проблеми, які залишалися заплутаними після років відкладень, у яких незацікавленість і брак професіоналізму деяких чиновників доповнювалися, у найприкріший спосіб, очевидними тенденціями до порушення деяких конституційних прав.

Переходячи через святкову частину цих днів, необхідно більше уваги приділити новому освітньому законодавчому проекту, у тому числі його подальшим методологіям та процедурам застосування, щоб реформи були справді ефективними та прогнозованими. Я публічно виступаю за те, щоб новий проект Закону про освіту наголошував на реальних і чесних консультаціях з усіма залученими факторами, спеціалістами та особами, які приймають рішення, не забуваючи, що Румунія повинна залишатися «прикладом хорошої практики» у сфері прав і свободи своїх громадян, незалежно від національності.

Свято Святих Апостолів Петра і Павла

Дванадцятого липня 2022 р. українці з вірою за старим стилем, за юліанським календарем, відзначають велике церковне свято – у день, святих апостолів Петра і Павла. У багатьох церквах відбувся храм присвячений святым апостолам Петра і Павла, а в неділю 10 липня у с. Великий Бичків – Марамороського повіту.

На цьому храмі святу літургію відслужив собор з одинадцятьма священниками, яким відповідали дяки з різних сіл, а також молоді хлопці, які приготувляються до священства.

Також на цьому храмі були присутні представники СУР з повіту Марамуреш: пан голова Микола-Мирослав Петрецький та перший заступник голови СУР пан Пасинчук Василь із села Ремети.

Петро і Павло – головні учні Ісуса Христа. Вони поширили віру в Христа до кінця своїх днів і берегли вірність Богу.

Святий апостол Петро при народженні Симон був спочатку риболов, а згодом, разом зі своїм братом Андрієм Первозванним, став одним із перших дванадцятьох апостолів Ісуса Христа. Святий апостол Павло до прийняття християнства мав ім'я Савл, був римським громадянином, стояв

на боці гонителів християн і став палким проповідником віри. Все своє життя вони присвятили Господу служінню, проповідували по всьому світу його волю. Вони померли страшною смертю. Петра розп'яли

вверх, а Павла позбавили голови. Тому щороку ми шануємо пам'ять святих апостолів-мучеників, які залишилися вірними Богу і допомагали людям.

Ці два апостоли святкуються разом, тому що померли того ж самого дня у 67 – ому році, під час християнського наслідування пуску римського царя Неро. Це свято пов'язують із днем перенесення їх мощ у Рим, яке пройшло 12 липня.

В народі це свято ознаменовує щедрими дарами природи, теплою дниною і водою. Свято апостолів Петра і Павла означає закінчення купальських святкувань, вважалося кульмінацією літа, після чого дні вже стають коротшими. В народі кажуть, що «На Петра душа тепла, а від Петра – красне літо».

Саме Святий Павло заснував християнські церкви в Малій Азії, Греції, Македонії, Сирії і в багатьох інших регіонах Римської імперії. Святий Петро і Павло здавна шанувалися в народі, особливо у рибалок і мореплавців.

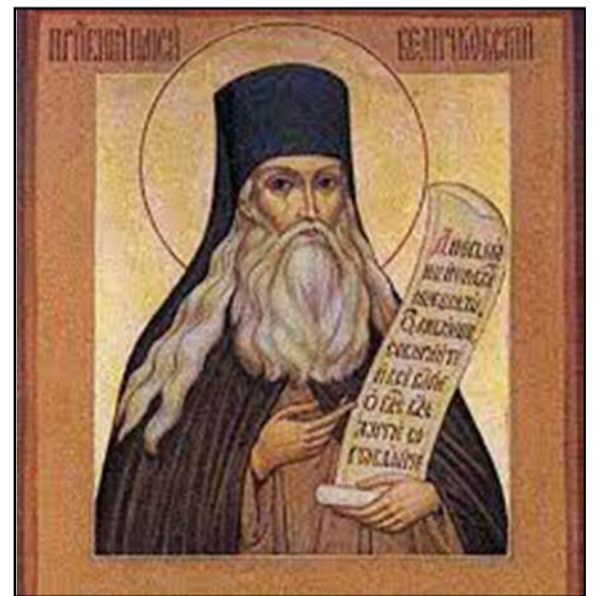
Цих двох апостолів Петра і Павла можна вважати, учням Ісуса, які допомагали найбільше на розповсюдження християнства в світі.

Микола ДУТКА

Симпозіум Святого Паїсія Величковського в церкві Монастиря Нямц

20 22-ий рік – призначений Румунським Патріархатом Святим Отцям Гесихастам Симеону Новому Богослову, Григорію Палами і Паїсію з Нямц. Для православних українців Румунії цей рік є ювілейним, тому що сповнюється 300 років від народження в Полтаві Святого Паїсія Величковського, святого, який ціле своє життя пишався своїм українським походженням.

Таким чином, за ініціативою Отця Вікарія Миколи Лаурука, з благословінням Блаженнішого Патріарха Даниїла і Високопреосвященішого Феофана, Митрополита Молдови і Буковини, 14-го липня, відбувся в Монастирі Нямц Симпозіум «Святий Паїсій Величковський». Цей Симпозіум був організований в партнерстві і коштами Союзу українців Румунії, який завжди підтримує такі події Українського Православного Вікаріату. Цей Симпозіум історич-

ний не тільки тому, що відзначив тристаліття народження Святого Паїсія, але і тому, що це був перший раз в історії Вікаріату коли всі священнослужителі (з Марамурешу, Банату і Бухаресту) зійшлись разом на одну спільну подію.

Це свято почалося з читання, в церкві Монастиря Нямц, біля мощей Святого Паїсія, Акафісту українського святого, на українській і румунській мовах. Після відслуження Святої Літургії, зараз повністю українською мовою, так що вірники, які заходили до монастирського храму дивувались, чуучи Літургію рідною мовою святого Паїсія. Поруч священнослужителів Вікаріату були: Архим. Петроній, Єкзарх монастирів з повіту Нямц, Архим. Вікентій Амаріей, старець Монастиря Секу і Архим. Бенедикт Савчук – старець Монастиря Нямц.

(Продовження на 14 стор.)

от. Маріус М. ЛАУРУК

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

ПРЕДСТАВНИКИ СУР ВИМАГАЮТЬ, ЩОБ БУДЬ-ЯКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЮ РІДНОЮ МОВОЮ ЯК ДЛЯ ЕТНІЧНИХ УКРАЇНСЬКИХ УЧНІВ, ТАК І ДЛЯ УЧНІВ-БІЖЕНЦІВ БУЛА ВЖИТА ЛИШЕ З ОФІЦІЙНИХ САЙТІВ, ЯКІ НАДАЮТЬ ОФІЦІЙНУ ІНФОРМАЦІЮ

2 вересня 2022 року, голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, разом із членами Президії СУР та адміністративного відділу, скликав членів Комісії освіти і науки в приміщення місцевої організації Мікула з філії СУР Сату-Маре.

Під час робочої зустрічі, яку очолив голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький, розглядалися аспекти, пов'язані з проблемами освіти українською рідною мовою, заходи, які вживають шкільні інспектори української мови щодо інтеграції учнів-біженців, які бажають продовжити навчання, як аудиторі або онлайн, заходи, представлені кожним інспектором, а також друк допоміжних посібників.

Також під час зустрічі був запрошений загальний шкільний інспектор Поп Космін Михайл з Шкільного інспекторату повіту Марамуреш, який представив за-

ходи, вжиті щодо надання необхідного місця для 80 учнів-біженців, на початку, для продовження навчання онлайн за програмою в Україні.

Наприкінці робочої сесії представники СУР коротко представили, у чому полягає підтримка учнів -біженців, підтвердили свою відкритість як для підтримки навчання українською рід-

ною мовою, так і для навчання українською рідною мовою для біженців, а також шкільні інспектори української мови представили європейську методологію, вказавши, що останній рядок слів стосується бенефіціарів міжнародного захисту, тому вони звертають увагу на те, що вони є батьками, які мають тимчасовий або додатковий захист, застосовуючи до них методологію еквівалентності, маючи однакові права громадян Румунії.

Представники Союзу Українців Румунії, шкільні інспектори з української рідної мови разом із членами Комісії освіти і науки вимагають, щоб будь-яка інформація щодо навчання українською рідною мовою як для наших етнічних українських учнів, так і для учнів-біженців, була вжита лише з офіційних сайтів, які надають офіційну інформацію.

УХВАЛЕННЯ НЕОБХІДНИХ ЗАХОДІВ

Ухвалення необхідних заходів для покращення діяльності Союзу українців Румунії, аналіз освіти рідною українською мовою та низка організаційних проблем склали засідання Президії СУР, яке відбулося 2 вересня в приміщенні місцевої організації Мікула, повіт Сату-Маре.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький говорив про заходи, організовані протягом липня і серпня для українських дітей та біженців, для молоді, членів комітетів та голів місцевих організацій, вчителів та радників. Він також згадав про організацію Чемпіонату світу з футболу української діаспори та програму стажування в рамках СУР, куди може записатися будь-яка молода людина, яка бажає навчитися та ознайомитися з майбутньою професією, а також вплив, який це мало на учасників.

У продовженні роботи обговорювалися проблеми, з якими стикаються повітові інспекторати, спеціалізовані інспектори, в тому числі вчителі, щодо включення дітей біженців з України в систему освіти Румунії.

Наприкінці зустрічі заступник голови СУР Михайло Трайста представив проекти, що фінансуються Адміністрацією Національного культурного фонду на 2023 рік у різних сферах, включаючи візуальне мистецтво, театр, музику, танець, цифрове мистецтво та нові медіа, культурна інтервенція, творчі резиденції.

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький також відзначив присудження першої премії всім кандидатам, які зараховані на програму стажування, за виконання всіх завдань, поставлених адміністративно-секретарськими відділами у філіалах та центральному апараті, керівництво СУРу привітавши їх за ініціативу та успіх.

НОВІ ВИКЛИКИ ДЛЯ УЧНІВ ТА БАТЬКІВ У НОВОМУ НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

5 вересня почався новий навчальний рік з новими викликами для учнів, вчителів та батьків. Початок навчального року завжди сповнений емоціями, а цього року, коли разом з нашими дітьми до шкіл Румунії пішли й багато дітей біженців з України, охоплює ще сильніше почуття хвилювання та відповідальності.

Для Союзу українців Румунії діти завжди були пріоритетом. СУР підтримував і завжди підтримуватиме освіту рідною мовою, впроваджував і розвивав освітні проекти, спрямовані як на популяризацію української мови, культури та традицій, так і на успішність навчання на всіх рівнях.

Лише спільними зусиллями, які ми докладаємо для заохочення дітей до навчання, можна забезпечити процвітаюче майбутнє нашої громади.

Бажаємо всім блискучих результатів, наполегливості та успіхів у 2022-2023 навчальному році!

Команда Марамуреської філії СУР стала, другий рік поспіль, переможцем світової першості серед закордонних українців

Команда Марамуреської філії СУР стала, другий рік поспіль, переможцем світової першості серед закордонних українців,

після перемоги над командою Тіміської філії СУР з рахунком 5:0 у фіналі X-го Чемпіонату світу з футболу серед українських діаспорних команд.

Бронзові медалі змагання виграла команда з Польщі ФК «Діаспора» (Бидгощ), а четверте місце посіла команда ФТ Фенікс з Ізраїлю. На церемонії нагородження були присутні представники СУР, Міністерства спорту Румунії, Федерації футболу Румунії та Посольства України в Румунії.

Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький

подякував ФФР та Міністерству спорту Румунії за підтримку не лише в організації цього футбольного свята, а й за підтримку, надану українським сусідам з початку російського вторгнення 24 лютого. Голова СУР привітав команди-учасниці, наголошавши, що в таких спортивних змаганнях немає переможених, а лише переможці.

Цього року у змаганнях візьмуть участь понад 150 спортсменів, 8 команд з 4 країн світу – Ізраїлю, Польщі, Румунії та Угорщини. Турнір був організований з 24 по 29 серпня на стадіоні Національного футбольного центру в Буфті (під Бухарестом) Союзом українців Румунії, у партнерстві з Федерацією футболу Румунії, Міністерством молоді і спорту Румунії та Міжнародною організацією українських громад «Четверта хвиля».

(Сайт СУР)

Є потреба в рішеннях...

На запрошення президента Чернівецької торгово-промислової палати 15 липня 2022 року делегація Союзу українців Румунії у складі: Петрецький Микола Мирослав голова СУР, депутат парламенту Румунії, Віктор Григорчук, заступник голови СУР, голова Яської філії та Чіпріан Лускан, голова Української Молодіжної Організації в Румунії, радник депутата, взяли участь у зустрічі з підприємцями Чернівецької області. Зустріч організована спільно з Чернівецькою обласною організацією Співки промисловців і підприємців України за участю представників Чернівецької обласної ради.

До складу української делегації увійшли:

Олексій Бойко – голова Чернівецької обласної ради; Петро Брижак – начальник відділу підтримки реформ та аудиту місцевих програм Чернівецької обласної ради; Тетяна Акришора – заступник начальника управління міжнародних відносин та транскордонного співробітництва Чернівецької обласної ради; Василь Ляхович – президент Чернівецької торгово-промислової палати; Петро Луців – віце-президент Чернівецької торгово-промислової палати; Василь Заболотнюк – начальник відділу зовнішньоекономічних зв'язків Чернівецької торгово-промислової палати; Ярослав Ніколюк – голова Чернівецької обласної організації Українського союзу промисловців і підприємців, директор Чернівецького тепличного комбінату та ще близько 20 бізнесменів.

Тема круглого столу: «Можливості співпраці між установами, асоціаціями та неурядовими організаціями України зі Союзом українців Румунії та подібними організаціями Румунії, особливо в повітах з

більшістю українського населення, але не тільки, у сприянні просування продукції місцевих виробників на румунському ринку» яка була організована за ініціативи підприємців Чернівецької області та мала мету сприяти бізнес-середовищу у пошуку нових ринків збуту та обговорення можливих механізмів лобювання своїх інтересів на ринках Румунії та Європи. Зазначимо, що близько 30% підприємців, присутніх на зус-

трічі, були переселеними компаніями зі сходу України. Модератором дискусій під час зустрічі був президент Чернівецької торгово-промислової палати Василь Ляхович.

Під час переговорів організатори зустрічі та представники місцевої влади висловили вдячність Союзу українців Румунії за політичну, матеріальну та моральну підтримку, яку Україна загалом та Чернівецька область зокрема отримали з перших моментів вторгнення Російської Федерації, і яку продовжую отримувати від української діаспори з Румунії та румунського народу. Доповідачі наголосили, що в нинішніх складних умовах для економіки країни, спричинених російською військовою агресією, український бізнес потребує всебічної

підтримки, передусім у пошуках нових ринків збуту своєї продукції, а також для реалізації партнерських відносин між Румунією та Україною.

У своїй промові Президент Чернівецької торгово-промислової палати виступив з доповіддю про румунсько-українські відносини за останні роки та зазначив, що завдяки співпраці з партнерськими організаціями Румунії буковинські підприємці неодноразово брали участь у міжнародних економічних та інвестиційних форумах, подіях, виставках та круглих столах. Участь у цих заходах є ефективним інструментом підтримки ділових відносин між сусідами, платформа для діалогу, співпраці та просування продукції та передових практик у сфері бізнесу. «Сьогодні підприємці Чернівецької області шукають у Румунії не лише місце для збуту своєї продукції, а й партнерів для співпраці у реалізації важливих для обох сторін проектів», – зазначив Василь Ляхович.

Далі пан Василь Ляхович представив основні напрямки діяльності, в яких може втілитися співпраця та партнерство між двома сторонами це такі як: вуличні та внутрішні меблі, зокрема шкільні меблі, переробка фруктів, переробка молока, деякі інноваційні будівельні матеріали, мінеральні води, матеріали для терм. електростанції (пелети), електронні компоненти, туризм, ковані вироби (в т.ч. паркові та вуличні композиції), технології у сфері переробки та повторного використання пластикових відходів тощо.

(Продовження на 8 стор.)

Заступник голови СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Свято української пісні і танцю у Вишавській Красні

Учарівному краї повіту Марамороцини 17 липня 2022р. у самому центрі Вишавської Красни-Бистрий відбулося свято «Української пісні і танцю». Це прекрасне традиційне свято лунало за горами. Цей традиційний фестиваль приніс радість і гарний настрій усім нашим учасникам.

Це свято було організоване СУР. Мета цієї події – це збереження, популяризація та передача пісні з покоління у покоління, культурної спадщини українців з Румунії. На цьому святі були запрошені формації із повітів: Марамороцина, Ботошани, Тіміш, які зачаровували людей піснями і танцями, через специфічну ношу, кожної місцевості, або зони. Фестивальне відкриття було кероване Юрієм Мочернаком, головою місцевої організації СУР – Вишавська Красна.

Також почали виступати вокальна група дітей із сусідських сіл та ансамблів інших повітів: Бистрий, Красний, Вишавська Долина, Великий Бичків, Верхня Рона, Сучава, Лугож. Кожна група дітей була одягнена специфічною ношою, і була супроводжена своїми керівниками.

На цій події брали участь: пан депутат Микола-Мирослав Петрецький, пан голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, пані Люба Горват, генеральний секретар СУР, скарбник Василь Бучута, голова місцевої організації Вишавська Красна Юра Мочернак, голова жіночої організації, Анна Самбор, місцевий радник з Полян Василь Білан, заступник голови села Балківці Юліан Кідеша, голова місцевої організації Кричунів Віктор Матус, заступник місцевої організації Вишавська Долина, Папарига Марія, голова місцевої організації Рускова Пінтя Марічук, голова філії Ботошан Віктор Семчук, Іван Рекало, голова місцевої організації Кривий, радник місцевої організації Бистрий Ярина Йордекіану, Михайло Іван Лаурук, член СУР, Квацук Микола, заступник мера села Верхня Рівна Рускован Іван, голова молоді Чіпріан Лушкан, Александру Мочернак та голова організації Великий Бичків Анна Міхалі.

Присмну атмосферу підтримували такі групи, як: вокальна група з Вишавської Красни під керівництвом Юрій Мочернак, танцювальний ансамбль «Червона Калина» із Сучави під керівництвом Юліана Кідеша, вокальна група «Голос полонини» з Полян під керівництвом Михайла Мачоки, вокальна група «Веселка» з Луга, координатор Анна Самбор, вокальна група «Червона Ружа» з Бичкова, координатор Анна Міхалі, вокальна група дівчат з Рони, координатор Проданюк Марія, скрипаль Юра Семенюк разом із акордеоністом Николаєм Гріжаком, вокальна група «Зелений барвінок» з Кричунова, координатор Анна Матус, вокальна група «Фанфара» з Ботошань, вокальна група «Надія» з Кривого, координатор Адріана Рекало, вокальна група «Руцанка» з Рускови, вокальна група «Бистрянські гуцули, координатор Ярина Йордекіану, танцювальний ансамбль «Червона Калина» з Тімішу, координатор Василь Білан, та вокальна група «Веселі гуцули» з Вишавської Долини, координатор Марія Папарига.

На кінець голова місцевої організації Юра Мочернак подякував присутнім, організаторам СУР.

Микола ДУТКА

«Усякий гріх, усяка хула проститься людям, але хула на Духа не проститься» (Мт.12,31).

ЛИХОСЛІВ'Я

Чимало разів мені, й не лише мені, доводилося проходити біля особи або групи людей, які вимовляли лихі слова не лише проти ближнього свого, а навіть і проти свого Сотворителя. Не раз чуємо, що люди лаються, старші або молоді особи або навіть діти проклинають Бога, Матінку Божу чи Святих.

Бог обдарував людину різними дарами, між якими важливим даром є висловлювання. Залишив Бог людині мову, щоб вона прославляла Бога і щоб могла розумітися та спілкуватися зі своїм ближнім, так, як

Псалмист підкреслює у своїх псалмах: „Благословлю Господа повсякчасно, завжди хвала його в устах у мене” (Пс.33,1). Бог нам залишив цей дар, щоб прославляти його ім'я, але, на жаль, людина вживає цей дар і для того, щоб проклинати Бога.

Великий гріх! Хто є людина? Боже сотворіння! Боже сотворіння, яке проклинає Свого Сотворителя? Якщо дияволи, які є ворогами Бога, страхаються лише тоді, коли чують про ім'я Ісуса, вони не сміють ім'я Боже проклинати, чому люди дозволяють собі творити такого великого та тяжкого гріха...

У Старому Завіті був дуже строгий закон проти богохульника: „Хто хулить ім'я Господнє, того скарати смертю, вся громада нехай каментує його; чи приходень, чи тубілець, як хулитиме Ім'я, мусить умерти.” (Левіт 24,16). Якщо нам здається, що велику покуту мали богохульники у Старому законі, у Новому законі є ще більша кара, тому що Христос нас навчає, що: „Усякий гріх, усяка хула проститься людям, але хула на Духа не проститься”. (Мт.12,31) Якщо не проститься цей гріх, означає, що богохульник не успадкує вічного життя.

Живучи на землі, люди роблять різні гріхи з різних причин. Одні творять гріх через спокусу диявола, інші через слабкість, ще інші через незнання. Гріх хули або лайки творить людина добровільно, цілком зневажаючи Бога Небесного – Царя неба і землі.

отець Іван ЮРЧА

ВІДЙШОВ У ВІЧНІСТЬ НА 87-ОМУ РОЦІ ЖИТТЯ УЧИТЕЛЬ ВАСИЛЬ ПАВЛІШ

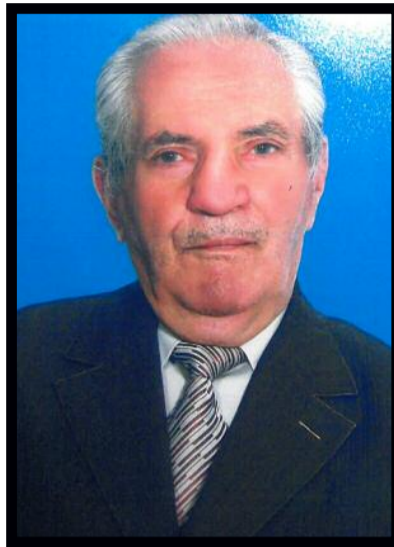
Українці Лугозької організації СУР отримали сумну вістку в неділю 21 серпня ц.р.: відійшов у вічність наш українець копашильського кореня учитель Василь Павліш.

Василь Павліш народився 11 січня 1935 р. в банатському селі Копашиль Карашсеверінського повіту, там провів і дитинство разом зі своїми братами і сестрами в чисельній сім'ї. Закінчив гімназійну школу в рідному селі, після чого продовжував педагогічну українську школу в м. Сігеті. Працював багато років учителем в різних школах навкруг м. Лугож, в той період, де потрібно було багато вчителів.

Багато років, понад 20, біля Лугожу в школі Герезіш в початкових класах. Після виходу на пенсію викладав українську мову в Лугожі, потім в гімназійній школі с. Дарова де було багато українців.

Разом із дружиною Марікою, яка покинула цей світ 14 років тому, були дуже активні,

особливо після заснування СУР в Лугожі були захоплені з великим ентузіазмом на чолі із засновником організації учителем Юрієм Семенюком старались і допомагали в усіх заходах СУР. Твердо підтримували побудову української церкви Св. Володимира в Лугожі. Василь був радником в церковному комітеті, член Лугозького хору «Шовкова трава», завжди брав участь на організованих заходах, зустрічах, дуже любив співати і знав багато українських пісень, і давніх, і теперішніх. Василь разом із дружиною дуже любили свого одинокого сина Сашу (Александру), який працює теж учителем, і двох внуків, котрими гордились за їх добрі результати в навчанні і в житті.

Хай земля буде йому пухом!

В останній рік Василь рідко приходив до церкви, а далі безсилля, хвороба, слабкість перемогли. Сім'я, родина, відправили його в останню дорогу до вічності, українська громада, знайомі відклонились від дорогого Василя.

Хай Господь Бог його поставить там, де заслугоує бути.

Вічна йому пам'ять! Але пам'ять про Василя учителя, і людину буде жити серед тих, хто його знав і поважав.

Текст і фото
Анна БЕРЕГІЙ

Є потреба в рішеннях...

(Закінчення. Продовження з 6 стор.)

Підприємці, присутні на заході, представили свої продукти, багато з яких були новинками в галузі, а також деякі конкретні пропозиції щодо виходу на румунський і навіть європейський ринки, можливості співпраці з потенційними партнерами чи інвесторами, частина із представлених матеріалів була передана членам румунської делегації. Насамкінець організатори попросили бізнесменів, присутніх на зустрічі, надати до Торгово-промислової палати рекламні матеріали в електронному форматі, які будуть надіслані румунській стороні, і будуть використані в дискусіях із зацікавленими бізнесменами з Румунії.

У своєму зверненні до учасників зустрічі Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький надав широкую інформацію про залучення місцевих і центральних органів влади, румунського народу, волонтерів з усіх сфер діяльності з перших моментів після вторгнення Російської Федерації на територію України, що дії в цьому напрямку тривають, але для кращої координації допомоги, яка збирається та надсилається в Україну, було б добре отримати від зацікавлених переліки необхідних продуктів і куди їх слід направляти. У цьому сенсі результатом обговорення стала пропозиція розглянути в наступний період можливість створення спільної румунсько-української комісії для вирішення цього питання та забезпечення того, щоб допомога надходила до потрібного місця, щоб уникнути всіляких спекуляцій. Водночас Голова Союзу українців у Румунії запевнив українську сторону, що обговорені питання та висловлені пропозиції будуть проаналізовані на першому робочому засіданні Ради СУР, яке відбудеться у липні ц.р., де буде розроблено план дій, як на центральному, так і на місцевому рівнях із залученням голів повітових філій.

Наприкінці виступу пан Микола-Мирослав Петрецький сказав, що зустріч була сприятливою для відновлення співпраці між двома сторонами, і наголосив, що вся відповідна інформація, зразки продукції та торгові пропозиції, представлені під час зустрічі та і ті, які ми отримаємо пізніше в електронному форматі, буде запропоновано представникам румунського бізнес-середовища. Він також висловив переконання, що якісна, а в деяких випадках і інноваційна українська продукція обов'язково знайде свого споживача на румунському ринку.

Наприкінці зустрічі глави обох делегацій домовилися підготувати та підписати протокол про співпрацю в наступний період щодо заохочення місцевих виробників з обох сторін для відродження економіки в Україні та Румунії та організації спільних дій із залученням зацікавлених сторін.

Учасники зустрічі висловили подяку та вдячність за організацію такої діяльності та переконання, що це рішучий перший крок для майбутніх дій, які принесуть позитивні результати для обох Сторін.

Примічення :

На територію Чернівецької області переїхали уже 90 підприємств, – 43 з них в місто Черніквці. Це: ІТ-компанії, розробники програмного забезпечення, підприємства, що працюють у галузі легкої, харчової, деревообробної промисловості, з виробництва пластмасових, електронних та електричних виробів. Всі запити працюють тепер через платформу взаємодії: <https://relocate.prozorro.sale>

Контакти для запитань: +38 066 049 99 85 — Центр підтримки підприємництва в м. Чернівці.

СПОГАДИ ПРО ВИПУСКНИКІВ СІГЕТСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Дотримуючись тієї думки, що не треба забувати ні старших випускників Сігетської Української середньої школи, хочу привести на спогад одну знамениту людину, з котрим я співпрацював на користь українців у місті Бая Марє. Та людина звалася Дмитром Горватом, яка була університетським професором, доктором філологічних наук, випускником Клузького Університету ім. Бабеша Бойоя.

Дмитро Горват народився 21 жовтня 1937 року в мальовничому українському селі Кричунів, що належить тепер до громади Великого Бичкова Марамороського повіту. Із цього села, як і з інших сіл Мараморощини, де переважно живуть етнічні українці вийшли в світ знамениті люди з вищою освітою, талановиті фахівці, поети, письменники, інженери, лікарі і науковці високого рівня, – прикладом є бувший д-р професор Іван Арделян, односельчанин Дмитра Горвата.

Село Кричунів розташоване по долині ріки тиса, близько до міста Сігета, отже, діти мали можливість учитися в Сігетській українській середній школі ще в початкових класах.

Дмитро Горват закінчив середню школу в Сігеті 1956 р., де має знаменитих колег. Був колегою школи із Степаном Ткачуком, знаменитим учнем, про якого тодішні викладачі школи казали, що Степан Ткачук поступив на вищу освіту і є студентом на Бухарестській Політехніці.

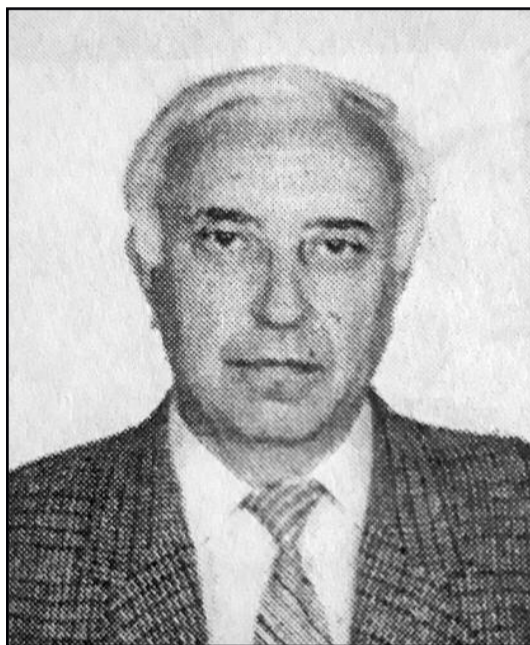
Колега класу Дмитра Горвата також здобув вищу освіту.

Дівчата Анна Арделян, Олена Мирон, Мінка Некіта були учительками, а хлопці – Іван Бучута був юристом і вийшов на пенсію полковником, Дмитро Чумаченко із Тульчі був інженером, а Іван Коржук із

Полян став професором російської мови.

Юра Кіфа із Кривого став економістом і жив у Бухаресті, де займав різні посади у Міністерстві Економіки, включно директора готелю «Nord Hotel».

Дмитро Горват працював учителем два роки між 1956-1958 рр. в різних румунських селах, в Джулештах, Стримтурі що на Мараморощині.

В період 1958–1963р. був студентом Клузького Університету ім. Бабеша-Бойоя, відділ філології, факультет румунської-російської мов. Після факультету, як молодий професор, був виділений працювати в Педагогічному Інституті в місті Бакеу. На його прохання, коли відкрився Педагогічний Інститут у Бая Марє, повернувся на Мараморощину.

Згодом Інститут перетворився в Інститут Вищої Освіти з відділами філології та психології.

В технічному відділі Дмитро Горват викла-

дав іноземну російську мову. В інституті я зустрів пана професора Дмитра Горвата тому, що був студентом на факультеті Електро.

Науковий ступень доктора філологічних наук Дмитро Горват отримав в 1977 р. в Клузькїм Університеті ім. Бабеша Бойоя, з успішною науковою працею на тему «Говірки етнічних українців в Мараморощині», головню із села Русь-Поляни, де автор знайшов стародавню архаїчну говірку.

Професор д-р Дмитро Горват був добре оцінений за його наукові роботи на румунській мові і за його дослідження. Можемо згадати кілька наукових робіт: «Aspecte arhaice verbale în graiurile ucrainene din Maramureş», «Particula «e» în graiul ucrainean din comuna Rona de Sus», «Observație asupra declinării substantivelor în graiurile ucrainene din Maramureş», «Influența limbii maghiare asupra graiului ucrainean în satele Crăciunești și Tisa», «Atributul «dezacordat în graiul ucrainean din Poienile de Sub Munte și repede», «Preumele personale enclitice în graiul ucrainean din România» etc.

Дмитро Горват разом із іншими членами інтелігенції міста Бая Марє був першим засновником організації Союзу українців на Мараморощині.

Пригадую собі, що коли приходив до Бая Марє, бувший голова СУР Степан Ткачук то разом із моїм братом Іваном та Дмитром Горватом заводили різні спогади про бувший Інтернат та Танці на вулиці.....

Син Дмитра Горвата, Лівію, студіював в Україні в Медичнім Інституті стоматологію і працював один період у м. Бая Марє, а дочка закінчила факультет філології у Клужі. Як мені відомо, син і дочка покинули місто Бая Марє.

інж. Степан БУЧУТА

Історії успіху

Іван Годяк – українець, ім'я якого викарбоване на Алеї слави у Голлівуді

Популярність як Джон Годяк здобув у 1944-ому після гри у трилері режисера Альфреда Хічкока «Рятувальний човен». За 12 років кінокар'єри Годяк зіграв у майже 40 фільмах.

Іван народився у США через два роки після того, як його батьки – Володимир та Анна, емігрували. Вони мешкали біля Старого Самбора у селі Грушатичі (тепер близько 500 осіб населення).

Цікаво, що у Голлівуді йому радили змінити прізвище на щось звичніше для американського глядача, проте Годяк цього не зробив.

В дитинстві Івана оточували українці, зокрема, у Детройті він навчався у студії знаменитого хореографа та балетмайстра Василя Авраменка. Годяк грав у театральних виставах при греко-католицькій церкві. Пізніше

також брав участь у діяльності «Молодих українських націоналістів», до створення якої був причетний Євген Коновалець, коли у 1929-ому перебував у США.

Іван був найстаршим серед чотирьох дітей і вже в 19 років найнявся робітником на фірмі Шевроле. Старався отримати роботу диктора на радіо, але отримував відмову через акцент.

Це спонукало Годяка багато працювати над собою і в 1938 році його таки взяли радіоактором на WMAQ у Чикаго.

У 1940-их почав працювати на студіях «XX століття – Фокс» і «Метро-Голдвін-Маєр», дебютував у стрічці «Чужинець у місті» у 1943-ому. Часто виконував ролі американських солдатів.

Помер Іван Годяк у віці 42 років від серцевого приступу, перебуваючи у будинку своїх

батьків у Лос-Анджелосі саме тоді, коли збирався на кіностудію для завершення роботи над фільмом «На межі всесвіту».

В Українському національному музеї у Чикаго збереглися фотографії із Годяком, що засвідчують – він часто виступав з концертами та цікавився життям громади.

У Голлівуді на Алеї зірок викарбовано його ім'я.

(Джерело: <https://www.istoriyi.com/14475/>)

XXXIII-ий МІЖНАРОДНИЙ ФОЛЬКЛОРНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «БУКОВИНСЬКІ ЗУСТРІЧІ»

У періоді 22-24 липня у місті Кемпулунг Молдовенеск, розташованім у гірській частині південної Буковини, відбувся черговий випуск цього вже традиційного, звісного міжнародного фестивалю. Для тих, котрі не знають або менш ознайомлені, потрібне уточнення, що головна мета фестивалю – це збереження, поширення і представлення народних традицій Буковини в середовищі автохтонного населення або переселенців цього краю, які знаходяться у сусідстві, цебто в Україні, Румунії, Польщі, Угорщині, Словаччині. Так як то не раз буває, внаслідок різних історичних подій і обставин, населення змінює місце свого проживання, але завжди остається носталгія за місцем народження і за рідним краєм. Фестиваль «Буковинські зустрічі» допомагає в тому, щоб корінні буковинці, але й ті що належать до буковинської діаспори мали нагоду потішитись цим фольклорним фестивалем, який дає всім можливість почувати себе зближеними. В цьому саме і полягає його цінність, а доказом цього є і те, що кожного разу кожний новий випуск тішиться все більшим успіхом, зростає число учасників і глядачів.

У Румунії цей фестиваль відбувається кожного разу у місті Кимпулунг Молдовенеск, а цей вибір не випадковий – адже місто розташоване у мальовничій гірській зоні, з хвойними лісами і пахучими полонинами, із прозорими ріками а, головно, з працьовитим населенням, яке живе у злагоді і порозумінні, бо Буковина багатоетнічна. Саме про ці околиці і про цих людей багато писала у своїх творах звісна українська письменниця Ольга Кобилянська.

Цього року на фестивалі окрім румунських, взяли участь і ансамблі, і творчі гуртки із України, Польщі, Словаччини та Республіки Молдови. Україну представили творчі колективи із Чернівецької області, а саме: «ЧЕРВОНА КАЛИНА», «КОЛОС», «КОЗАЦЬКА БЕРЕГІНЯ», «ЧЕРЕШИНА», «БАРВИСТИЙ РОЗМАЙ», «ЧЕРНІВЧАНКА» та «МАГАЛА». Із Польщі були ансамблі: «PODGRODZIANKI», «POIANA», із Словаччини «MIKULANKA», а із Республіки Молдова ансамбль «DOINIȚA». Окрім згаданих вище ансамблів, ще були присутні із Румунії і польські ансамблі «SOLONCEANKA» і «MISAROIANA». Із Сучавського та сусідніх повітів брали участь понад 30 ансамблів та вокальних груп, а також і значне число солістів.

І цим разом, як і минулими роками, фестиваль «Буковинські зустрічі»

почався парадом всіх учасних ансамблів, які пройшли від стадіону головною вулицею аж до центральної площі міста. Так, як і личиться, першими були представники місцевих ансамблів трубачів «BUCIUMAȘII» і вокальна група «PIATRA ȘOIMULUI», після чого слідували запрошені чужі ансамблі вище згаданих держав. Прекрасні, живописні народні костюми, коротенькі артистичні моменти, представлені під час паради захоплювали увагу незліченного числа глядачів, які обабіч головної дороги розважались бачити і фотографувати артистів.

Фактичне відкриття фестивалю відбулося тоді, коли ансамблі зійшлися на центральній площі перед сценою, де знаходилися представники Сучавської Повітової Ради, Мерії, Місцевої Ради міста Кимпулунг Молдовенеск та інші офіційні особи, а також і офіційні особи запрошених держав. При відкритті, на сцені знаходилася і офіційна делегація від Чернівецької області на чолі з пані Іриною Ісопенко – заступниці начальника Чернівецької Обласної Військової Адміністрації, а також і начальник управління ОВА – Тетяна Шарагова та голова Вижницької РВА – Михайло Чорний.

У своїй промові, пані Ірина Ісопенко представила трагічну ситуацію, яку переживає український народ внаслідок масштабної воєнної агресії Росії проти України, героїчну боротьбу, яку веде Україна і сказала, що «Перемога близька, ... ми нація нескорених. Нас єднають народні традиції та звичаї, які формували багатогранну культуру, яка є великою складовою національної ідентичності». Вона подякувала румунському уряду, народів та всім, хто підтримує Україну в боротьбі за незалежність. «Низький уклін та шана нашим країнам – партнерам за прихисток українів, за гуманітарну допомогу та єдинство у її боротьбі з ворогом», – ще додала на закінчення пані Ірина Ісопенко.

Програма фестивалю була різноманітна, включаючи пісні, танці і короткі сценети. Кожний ансамбль старався представитися якнайкраще. Майстерний рівень виконання, пафос і відданість артистів, їхні прекрасні національні костюми захоплювали глядачів, які гарячими оплесками нагороджували артистів при кожному виступі на сцені. Вся програма була зареєстрована телевізійними каналами. Завершився фестиваль чудовим, захоплюючим феєрверком.

(Продовження на 12 стор.)

Текст і фото
Ярема ОНИЦУК

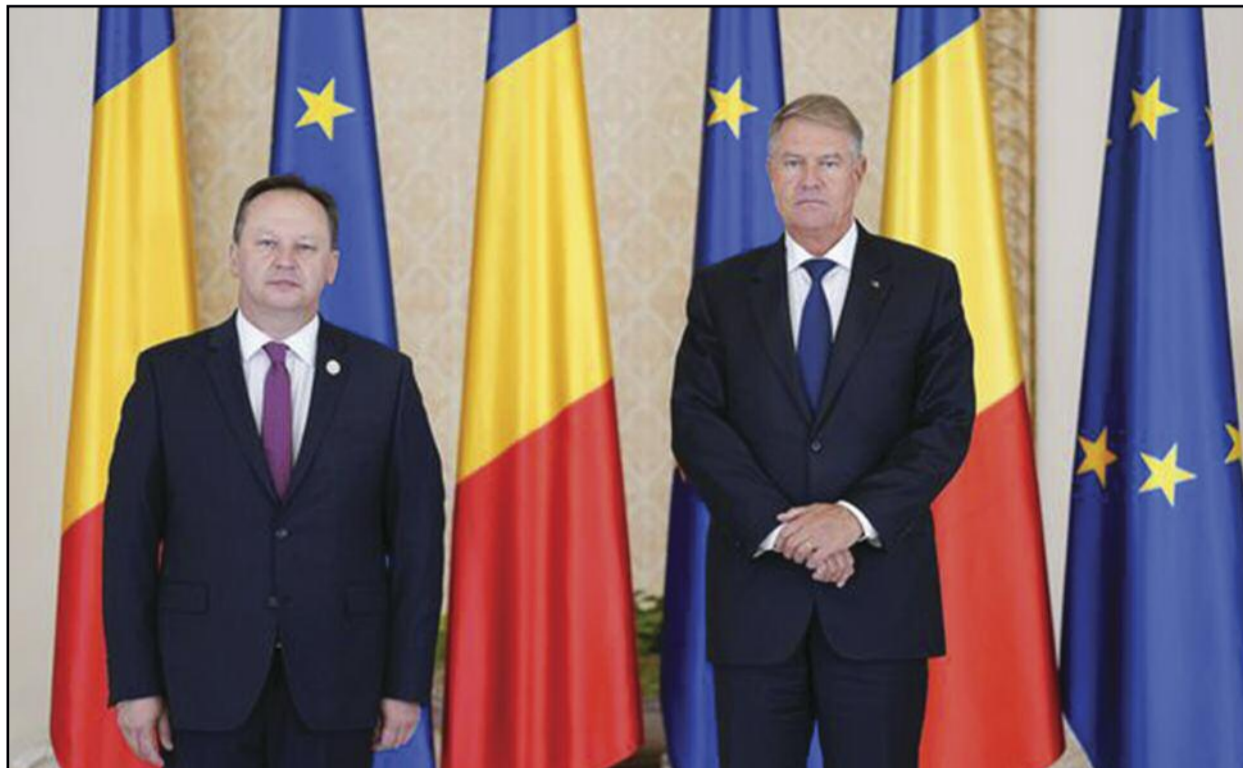
Посольство України в Румунії**Посол України в Румунії Ігор Прокопчук вручив вірчі грамоти Президенту Румунії Клаусу Йоханнісу**

7 вересня 2022 року Надзвичайний та Повноважний Посол України в Румунії Ігор Прокопчук вручив вірчі грамоти Президенту Румунії Клаусу Йоханнісу. У ході бесіди в рамках церемонії були обговорені пріоритетні питання безпекового порядку денного та двосторонніх відносин.

Главу Румунської держави поінформовано про актуальну ситуацію, пов'язану з триваючою збройною агресією російської федерації проти України.

«Перемога України у цій війні є єдиною опцією для українського народу та довгострокових інтересів усієї демократичної спільноти Європи, включно з Румунією», наголосив Посол І. Прокопчук.

Висловлено вдячність за всебічну підтримку України в її боротьбі проти російської агресії. порушене питання взаємодії для подальшої міжнародної ізоляції агресора, а також його притягнення до відповідальності за вчинені злочини.

З української сторони було зосереджено увагу на цілях європейської та євроатлантичної інтеграції України і важливості українсько-румунської співпраці на цих напрямках.

Президент К. Йоханніс запевнив у твердій всесторонній підтримці України. Співрозмовники обговорили участь Румунії у реалізації проєктів з відновлення країни.

Ювілейний симпозиум «Від Марамурешу до Щтюки»

Ювілейний симпозиум «Від Марамурешу до Щтюки», організований 11 вересня в Банатах, у повіті Тіміш, зібрав вищих представників Союзу українців Румунії. Щтюка вважається одним із наймолодших сіл країни, а етнічні українці становлять більшість.

Під час заходу було представлено історію місцевості, починаючи з 1585 року, коли поселення вперше згадується в судовому рішенні щодо права власності на територію під назвою Дамбовиця, а пізніше, у 1786-1787 роках, німецькі поселенці перейменували його в Ебendorf. Нині населене українцями села має назву Щтюка.

У той час, як інші села в Румунії знелюднюються, село Щтюка переживає повний розвиток і гармонію.

Збудовано нові будинки, українська православна церква, середня школа, яку вважали розплідником українського відділу в Теоретичному ліцеї «Юлія Гашдеу» в Лугожі і гостинний культурний будинок. Тіміська філія СУР має розвинену організацію, де щорічно організуються культурно-мистецькі та спортивні захо-

ди. Місто представляють ансамблі «Золоті друзі» та «Веселі Діточки».

За круглим столом взяли участь голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький та радник Александру Мочерняк, мер села Щтюка Василь Бежера, голова організації СУР-Щтюка Сорін Лавер, директор школи Микола Бензар та вчителька Валентина Бензар. Також були присутні представники Тіміської філії СУР, голова Юра Глеба, інспектор української мови Марія Сабо Кондрей, голова Жіночої організації Міхаела Бумбук, представник молодіжної організації Біанка Ганда. Також були присутні голови організацій СУР: Лугож – Іван Ковач, Бетгаусен – Василь Кондрей, Барна – Погінешть – Іван Лонга, радник Сорін Шпілька та тренер місцевої футбольної команди Іван Берфела. Філію Арад представляв Гаврило Микулайчук.

Учасники також обговорили актуальні проблеми, які постають перед суспільством, та можливість підтримати людей, зберегти традиції та заохотити учнів до вивчення рідної мови.

(Сайт СУР)

XXXIII-ий МІЖНАРОДНИЙ ФОЛЬКЛОРНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «БУКОВИНСЬКІ ЗУСТРІЧІ»

(Закінчення. Початок на 10 стор.)

Фестиваль «Буковинські зустрічі» має мандруючий характер. Після Румунії цього року він ще відбудеться у серпні в Угорщині (Bonihad) і в Польщі (Luban), у вересні знову у Польщі (Jastrowie), а у грудні в Україні у Чернівцях. Надіємося, що тоді вже будуть інші, мирні умови.

Про участь у фестивалі і враження про ці «Буковинські зустрічі» я мав нагоду поговорити з паном Григорієм Максимюком – керівником Народного аматорського ансамблю народної пісні

«Червона калина», Будинку народної творчості та дозвілля Лужан – Мамаївської Об'єднаної Територіальної Громади. Він керує цим ансамблем уже понад 37 років. Під його керівництвом ансамбль виступав на сценах різних інших фестивалів у Польщі, Словаччині і Угорщині. У Румунії виступав у Сучавському, Ботошанському та Караш-Северінському повітах. Всюди їх вітали і дуже гарно, з теплотою приймали так як і цим разом у Кимпулунзі, за що він висловлює від власною імені цілого колективу пану Міхаїці Негура – меру міста і організаторам щиро вдячність. Фестиваль «Буковинські зустрічі» був дуже добре організований і відбувся згідно з міжнародним вимогами.

Пані Руслана Угринчук-Трач, керівник Народно – аматорського народного танцю «Колос» Центру культури та дозвілля села Мамаївці уточнила, що ансамбль на ділі має багато більше членів, чим цей, що тепер виступав у Кимпулунзі. Багато молодих членів ансамблю мали нагоду тепер перший раз виступати за кордоном. Всі вони зворушені, як тепло їх вітали і щиро дякують за гостинність. Все буде для них незабутньою пам'яткою.

Наприкінці варта згадати таку знаменну подію, якою на ділі можна було почати цю статтю, бо вона відбулася день перед «Буковинськими зустрічами». У четвер, 21 липня, український ансамбль народної пісні «Червона калина» і танцювальний колектив «Колос» із Чернівецької області по дорозі до Кимпулунгу Молдовенеск, проїжджаючи автобусом по через буковинське місто Гура Гуморулуй, зробили зупинку коло сквера імені Ольги Кобилянської, де знаходиться пам'ятник – погруддя цієї славної письменниці, яка народилася в цьому місті 1863 року.

Члени обидвох гуртків, деякі дуже молоді, інші вже старшого віку, прийшли до пам'ятника, щоб вклонитись і віддати належну честь «Гірській орлиці». Для багатьох це була давня мрія і вони були раді, що це здійснилося. Автор цих рядків розповів історію поставлення цього пам'ятника – погруддя, а так само і про інші важливі події, зв'язані з іменуванням сквера та із зведенням при вході до парку «Брами Дружби» – символічної споруди із дерева виготовленої українськими та румунськими майстрами-різьбярами. Всі слухали дуже зацікавлено, адже майже всі присутні знаходились тут перший раз. У свою чергу, члени обидвох ансамблів, на знак пошани до письменниці, і з патріотичного пориву проспівали звісну і актуальну, саме в цей час, українську пісню «Ой, у лузі червона калина». У тих хвиликах, біля пам'ятника, ця пісня звучала велично, а її відгомін лунав далеко. Ця пісня ще кілька разів лунала і на фестивалі «Буковинські зустрічі» в Кимпулунзі. Щоб ця подія запам'яталась назавжди, всі присутні сфотографувались.

У зв'язку з цією зустріччю, член ансамблю «Червона калина», пан Юрій Савчук від імені всіх присутніх висловив душевне задоволення, що мали нагоду бути біля погруддя Ольги Кобилянської, вклонитись їй і зробити незабутні фотографії. Висловив щиро подяку родині Одарці і Яремі Онищук – мешканцям цього міста з їх внесок у збереженні пам'яті письменниці і за цікаві відомості.

Микола ВЕГЕШ, Ірина-Люба ГОРВАТ

РУМУНСЬКО-ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ ВІДНОСИНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ (1938–1939)

(Продовження з попередніх чисел)

Рішенням словацького сойму була проголошена незалежність Словаччини. Тим була змінена й міжнародна ситуація Карпатської України, яка рішенням нашого Сойму буде ще офіційно проголошена незалежною державою. До остаточного рішення Сойму наша влада вже тепер цю нашу незалежність проголошує. Склад уряду Незалежної Карпатської України такий: Прем'єр – Др. Августин Волошин; заграничні справи – Юліян Ревай; внутрішні справи – Др. Юрій Перевізник; господарство – Степан Ключурак; фінанси й комунікація – Др. Юлій Брашайко; здоров'я й соціальна опіка – Др. Микола Долинай». Того ж дня А. Волошин надіслав телеграму міністру закордонних справ Німеччини Й. Ріббентропу, у якому повідомляв: «В імені Уряду Карпатської України прошу Вас прийняти до відома проголошення нашої самостійності під охороною Німецького Райху».

Представникові при уряді Чехословащини В. Шандору було запропоновано «виконати акт незалежності в Празі, а ми тут зробимо, що буде треба». В. Шандор також повідомив дипломатичну місію США в Празі з проголошенням незалежності Карпатської України: «Після того, як Словаччина проголосила повну незалежність, Чехо-Словацька республіка перестала існувати. Тому Карпатська Україна проголосила себе повністю незалежною на основі Мюнхенських рішень, які торкаються права самовизначення карпато-українського народу, так само як і завдяки Віденському арбітражу. Карпато-український народ жадає Вождя німецької нації та уряд німецької держави не відмовити у виявленню суверенного захисту незалежності Карпатської України».

На прийняття такого рішення, безперечно, вплинули фактори міжнародного характеру, зокрема проголошення самостійності Словаччиною і вторгнення угорських військ на територію Карпатської України. Названі фактори свідчили про державний розпад ЧСР. Шістьом засіданням Сойму, які проходили протягом трьох годин одного дня, випала доля бути історичними, бо на них були прийняті історичної ваги документи – про незалежність, державний устрій, назву, мову, прапор, герб і гімн Карпатської України.

Серед 32-х послів Сойму Карпатської України був також Грігоре Мойш (Григорій Теодорович Мойш. 1894-1961). 12 лютого 1939 р. його обрали послом від румунської національної меншини. 15 березня він брав участь у всіх засіданнях першого в історії Закарпаття українського парламенту. Після окупації Карпатської України жив і працював у Білій Церкві до жовтня 1945 р. Переховувався з родиною від радянських

військ на румунському березі Тиси. У 1946 р. був висвячений у священники, а коли комуністична влада в Румунії почала гоніння Греко-Католицької Церкви, перейшов у підпілля. У грудні 1958 р. був заарештований і засуджений до 14 років ув'язнення. Помер 6 січня 1961 р. і похований у містечку Фізешу Герлій. Однак повернемося до опису подій 1939-го року...

органів влади дивує тим більше, що Румунія була спільно з Чехо-Словащиною членом Малої Антанти, а з Мадярщиною вона постійно перебувала і досі є не в дуже приятельських відносинах». Ю. Химинець теж вважав, що «після нападу угорських військ на Карпатську Україну А. Волошин звернувся 14 березня 1939 р. до румунської влади з проханням, щоб на випадок потреби

Цікавий епізод зафіксував у своїх спогадах В. Гренджа-Донський: «Мало хто знає, але мені відомо, що прем'єр Волошин телефонно сполучився з королівським урядом Румунії. Хто був на другому боці телефону – не знаю; але прем'єр мусів говорити з дуже відповідальним діячем. Говорили приблизно в тому сенсі, що закарпатські українці не бажають сплинутися з Мадярщиною, теж ані до Польщі ніхто з нас не бажає. Тому з огляду на те, що бессарабські і буковинські наші брати знаходяться в Румунії, Карпатська Україна є охотна приєднатися до Румунії на основі деяких автономних прав... Хай уряд королівської світлості пошле людей на переговори і хай уряд Румунії забезпечить військову охорону наших кордонів перед мадярською агресією. За які-небудь дві години прийшла від румунського уряду негативна відповідь. Румуни повідомляли, що, мовляв, Берлін заборонив їм мішатися до тієї справи». Про спробу А. Волошина полегшити відступаючим січовикам прихильність Румунії писав В. Шандор: «Авторові споминів невідомо, чи уряд Карпатської України уклав з урядом Румунії угоду (мабуть, ні), щоб у випадку критичної ситуації Румунія приймала наших людей як приятелів, а не як ворогів. Недоброзичлива поведінка румунських

Румунія дала право азилу для війська Української національної оборони. Румунський уряд погодився».

Як насправді приймали відступаючих січовиків на румунській території? З цього приводу існують різні думки. 17 березня 1939 р. рештки загонів оборонців Карпатської України залишили територію краю. Є. Стахів, учасник подій, писав, що вони «були розбиті морально, голодні, брели пригнічені, близько 600-700 бійців. Перейшли біля Мараморош-Сиготу вранці, о 5-й годині, у суботу 17 березня 1939 р.». Румунські власті їх передали угорцям. Поручник Карпатської Січі О. Волянський писав, що румуни передали угорцям 273 чоловік, у тому числі шість старшин. Коломийський журнал «Жіноча доля» повідомляв: «Волошин звернувся за поміччю до румунського уряду», проте, вважала редакція, «помочі... не було ніякої». Названий журнал сам наводить матеріали, які суперечать зробленому висновку. Його редакція одержала кілька листів від січовика Бурі-Воскресенського, у яких він детально описав події, що передували еміграції за кордон. Автор розповів про те, як опинився в зайнятому румунами Великому Бичкові, а потім в Сигеті. «Румунська влада ставилася до збігців людяно і прихильно», – заявив Буря-Воскресенський.

(Далі буде)

Включення учнів-біженців у румунську систему навчання

Починаючи з 24-ого лютого 2022 р. СУР, через всі свої територіальні філії, повідомляв всі заходи для допомоги, особливо сусідньої держави, так і українським громадянам, які переходили румунські кордони, тікаючи через російське військо.

Через всю свою діяльність, СУР тісно співпрацював з румунською владою, котра діяла швидко, доказуючи, що є партнером довір'я України. Тому транспорт гуманітарної допомоги був дуже дійовий, через те що СУР знав необхідності які були зворушені війною, допоміг транспортом у ті зони з України, де отримали харчування, одягу, ліки і продукти гігієни.

На виховному плані СУР займався з продовженням виховного процесу українських учнів-біженців, здійснюючи заходи, які б полегшували їхнє включення в школах з Румунії, де учні записані як аудиторі на позашкільні заняття, залучення директорів шкіл, де викладається українська мова, організування курсів з румунської та англійської мов.

Через добре скерування цієї ситуації, для забезпечення вибору і служби високої якості, а також через безпечний перехід українців на території Румунії, СУР включив партнерства з різними закладами для того, щоб допомогти дітям і жінкам з корисними технічними інформаціями.

В цей момент українські діти зі статусом учня можуть записатися у системі національної освіти Румунії без національного оцінювання.

Щоб прийти на їхню допомогу, члени комісії для виховання і науки із СУР зустрічаються періодично, із викладачами, батьками і учнями біженцями, обговорюючи

проблеми, з якими вони зіставляються.

На кінець місяця липня СУР організував засідання, де брали участь викладачі, які викладають рідну українську мову, директори шкіл, інспектори по спеціальності, а також з біженцями із всіх повітів держави.

Період, який переходить цілу півкулю, а переважно Україну, є напевно, однією з найтрудніших із сучасної історії.

Україна і українці платять величезну ціну для бажання зв'язувати майбутність до цивілізованого світу, щоб вирости і виховувати дітей в ідеї до доступності до європейських цінностей.

Тяжке становище переходить український народ. У такому складному контексті, ми повинні бути солідарними, щоб збудувати власну майбутність.

В одночасній мірі ми установлюємо з радістю, що шість місяців українці єдналися і переносили успіх перед злом, доказуючи цілому світу нерухому волю, державі і українському суспільству, щоб жити вільно на своїй землі.

Новий проект із Шкільного Інспекторату Мараморощини мав великий успіх. Докладаючи великі зусилля у присутності генерального інспектора Попа Міхая Косміна і пані Галини Микулайчук, інспектор української меншини, були прийняті у подвірі гімназійної школи «Др. Віктор Бабеш» Бая Маре 70 дітей, які походять із збройної конфліктної зони України. Були сформовані одна група дошкільних, два класи початкових і два класи гімназійні.

Також у даному проекті був заснований в українському ліцеї імені "Тараса Шевченка" із Сігету Мармаціей – один клас початковий і один клас гімназійний.

Виховання завжди має пріоритет.

Микола ДУТКА

Симпозіум Святого Паїсія Величковського в церкві Монастиря Нямец

(Закінчення. Поч. на 4 стор.)

Приготували і представили наукові конференції про життя і духовну спадщину Святого Паїсія: от. Протопоп Петро Рагован, от. Протопоп Петро Росоха, Ієромонах Ігнатій Бочкорек, от. Петро Попович, от. Маріус М. Лаурук, от. Християн Арделян, от. Іван Юрча, от. Юрій Чінар і от. Вікарій Микола Лаурук.

Румунські архимандрити дуже гарно говорили про значність Святого Паїсія для румунського монашества і про його живу пам'ять в молдавських монастирях, де він був-проживав. Пан Олександр Мочернак, радник голови СУР, прочитав привітання пана депутата Миколи-Мирослава Петрецького з цієї масштабної події.

Отець Вікарій Микола Лаурук подякував всім тим, хто брав участь і був там присутній, також і всім тим, хто організував цей симпозіум.

Оголошення

Союз українців Румунії та Комісія з питань культури Союзу українців Румунії організують IV-у Міжнародну наукову конференцію «Українці Румунії: сучасність та перспективи», яка відбудеться 8-10 листопада 2022 р. у Бухаресті.

На конференції обговорюватимуться питання, пов'язані з історією, етнографією, політологією,

антропологією, мистецтвом, освітою та культурою українців Румунії.

Просимо вас до 20 жовтня 2022 р. надіслати нам назву та анотацію Вашої доповіді. Водночас для включення Вашої статті до IV-го тому «Українці Румунії: сучасність та перспективи», просимо Вас надіслати нам остаточний текст до 8 листопада 2022 р. (comisia.cultura@uur.ro).

Робота повинна відповідати наступним технологічним стандартам:

– Ключові слова англійською, румунською, українською мовами (мінімум 5 слів).

– Резюме англійською мовою, близько 15 ряд-

ків, включаючи переклад назви на румунську мову та українську мови.

– Текст має бути набраний шрифтом Times New Roman, 12 кеглем, через 1,5 інтервали, верхнє і нижнє поле – 2 см, ліве 265 см; рекомендовано мінімум 10 сторінок.

– В кінці роботи розміщується використана бібліографія.

– Формат файлів подаються у форматі JPG або TIF.

Союз українців Румунії забезпечує проживання учасників заходу (нічліг та харчування). Транспорт учасників за власний рахунок.

Оргкомітет

Зараз відбувається зміна геополітичної конфігурації у світі, але завершення об'єднання Європи неможливе без України – виступ Президента Володимира Зеленського на щорічній зустрічі YES

Шановні присутні!

Пане Президенте Левітс!

*Шановний пане Прем'єр-міністре наших
друзів – Республіки Польща – Моравецький!*

Шановні учасники та гості форуму!

Шановні журналісти!

Ярадий бачити всіх вас тут, на щорічному зібранні Ялтинської європейської стратегії. Цьогоріч ми зустрічаємося на форумі знову в Києві, але все ж – найближче до нашої Ялти за всі вісім років київського періоду YES і найбільш згуртованими заради українських інтересів за всі роки незалежності нашої могутньої держави.

Думаю, у всіх вас є це відчуття. У нас є навіть упевненість. Я думаю, що у вас є відчуття, що ми повертаємось і міцнішаємо. І прошу зараз усіх вас, хто є в цьому залі, оплесками подякувати нашим воїнам, які наближають нашу перемогу й наше повернення додому.

Шлях до повернення всієї нашої території – все це є, і з кожним днем він стає дедалі чіткішим. Ми бачимо контури відновлення територіальної цілісності нашої держави. Ми знаємо, що це складний шлях, але ми також знаємо, що цей складний шлях пройти реально, і ми це робимо.

Та це саме шлях. Шлях, на якому є певні важкі етапи, і жоден з них, на жаль, не можна оминати. Це шлях, який вимагає сміливості – постійно. Шлях, який вимагає витримки – і теж постійно. Шлях, на якому не можна допустити послаблення нашої єдності – як насамперед усередині держави, так і нашої глобальної антивоєнної коаліції.

Це шлях від Харківської області, де зараз люди, які місяцями були в окупації, зі сльозами щастя вітають українських воїнів... Шлях до тих наших міст і сіл, які ще чекають – складно, також часто зі сльозами, бо живі люди, – повернення українського прапора, а отже, повернення свободи, безпеки, шансу на майбутнє. Ми не можемо дозволити собі зупинитися. Це мій головний сигнал усім, хто десь там щось думає. Дехто навіть із лідерів, штовхаючи нас кудись, у чийсь зайві обійми. Ні, ми не можемо собі дозволити зупинитися.

Шлях від цього часу, коли вся держава повністю зосереджена та об'єднана заради перемоги, до того особливого моменту, коли ми зможемо нарешті відчути, що перемога відбулася.

Я знаю, що всіх зараз хвилює ключове питання: коли? Коли ми пройдемо цей шлях? Коли буде перемога? Відповідь на це запитання може дати етап, який у нас попереду. Я кажу відверто: це буде важкий етап. Ми маємо пережити цю зиму. Я не хочу говорити ефемерними цифрами, якимись словами, я кажу про конкретику.

Це найскладніша зима для всього світу. Це 90 днів, які стануть випробуванням для нашої віри в перемогу. Випробуванням для нашої витримки та єдності, для нашої здатності захистити себе, весь світ, свободу й фундаментальні цінності для будь-якої людини у світі.

Росія робить усе, щоб за 90 днів цієї зими зламати спротив України, спротив Європи та спротив світу. Бо це те, на що Росія сподівається. Це її останній аргумент. Останній, я в цьому впевнений: жорстокість зимового періоду, яка нібито має допомогти, коли не вистачає жорстокості людини. І ми повинні бути готовими – не зламатися, не роз'єднатися, не зійти зі свого шляху.

зимовий період без російських енергоресурсів. Не тільки Україна, а й усі поважні європейські держави. Але, щоб це відбулося, потрібно бути готовими не допустити жодних російських диверсій – чи збройних, чи політичних. І дуже важливо не допустити дезінформаційних кроків Росії. А отже, треба ще більше координації, жорсткості, тиску на Росію.

Світ має подолати цінову кризу, яку Росія намагається загострити своїми різними відомими інструментами – вона дестабілізує ринки, провокує голод, залякує звичайних людей у різних країнах. І захиститися від цієї цінової кризи можливо тільки шляхом повного демонтажу російського впливу на європейські суспільства, на сві-

Попереду 90 днів, які вирішать більше, ніж 30 років незалежності України. 90 днів, які вирішать більше, ніж усі роки існування Європейського Союзу. Зима визначить наше майбутнє. І якими є ризики?

Ми не маємо жодного сумніву у Збройних Силах України, у нашій розвідці, у наших спеціальних службах і в усіх наших людях – великих людях України на окупованій території, які допомагають українським воїнам звільнити нашу землю. Але, щоб це відбувалося, ми потребуємо конкретики – зброї, снарядів, фінансової та політичної підтримки, сильної як ніколи дипломатії, рішучості на різних рівнях у світі. А отже, ми потребуємо збереження єдності наших партнерів та їхньої готовності допомагати. Допомогати, не чекаючи, що ми скажемо: достатньо. Ми вдячні за все зроблене, але достатньо не буде, поки не буде перемоги.

Ми не сумніваємося, що здатні пройти

тові ринки й на глобальне інформаційне середовище.

Завершити демонтаж російського впливу – це амбітна ціль, складна, вона є – необхідно зараз, при підготовці до зими, до вирішальних 90 днів. Протягом осені необхідно максимально посилити санкції проти Росії, посадовців, банків, компаній. Все це ви знаєте. Треба погодити всі механізми для реального обмеження російських експортних доходів. Треба забезпечити всі юридичні та політичні основи для впровадження міжнародного компенсаційного механізму та конфіскації російських активів за кордоном для відшкодування збитків, завданих цією війною громадянам України. Потрібні максимальні візові обмеження для громадян Російської Федерації, щоб спонукати їх до помітного антивоєнного руху.

(Продовження на 17 стор.)

Офіс Президента

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

ПРО СТАРІ ЧАСИ НА УКРАЇНІ

З КОРОТКОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ (ДЛЯ ПЕРШОГО ПОЧАТКУ), 1917 р.

Мазепині часи і перше знесеннє Гетьманщини

Самойлович іще десять літ був гетьманом по тім, як піддав ся Дорошенко. Але таки не потрапив московським боярам, і вони казали старшині його скинути, а вибрати на його місце генерального осаула Івана Мазепу. Самойловича ж на Сибір заслано, як Многогрішного перед тим, хоч вини ніякої ані за сим, ані за тим не було.

Іван Мазепа довго потрапляв Москві, хоч то й дуже тяжко було, бо тоді новий цар Петро загадував Українцям ріжну небувалу службу: казав козацькі полки в далекі сторони посылати, кріпости будувати, потім канали коло Петербургу копати, де сила силенна козаків погинула від незвичайного повітря й нездорової води. Дуже за те люде відказували на Москву й на Мазепу, що вислужуєть ся їй. Не любили також Мазепу, як і Самойловича за те, що дуже з новими панами-старшиною тримає, помагає їй панство на Україні заводити.

Петрик Іваненко, канцелярист військовий, пробував з Запорожцями й Татарами Мазепу скинути, визволити Україну від тих нових панів.

Але Мазепу Москва боронила.

Але Мазепа не був Україні ворог, любив її і де в чім добре для неї робив: приміром, за школи дбав і їм помагав, любив мистецтво, будівництво, набував гарних і розкішних церков, на славу і похвалу собі, щоб духовні його славили та перемагали неохоту людську. Він і сам, і старшина були на Москву недобрі, що вона так Українцями розпоряджає, ні за що вже не має й гетьмана й українських прав. В тім часі цар Петро воював з королем шведським Карлом, великим войвником. Здавало ся, що Карло Петра пере і на Україну прийде. Старшина пригадувала свій давній, до кінця не доведений союз з Шведами за Хмельницького і тепер думала, чи не краще їй пристати до Шведів, віддати ся під опіку шведського короля й забезпечити українську самостійність. Сам Мазепа довго вагавсь, не знаючи на яку ступити. Але ж Карло в осени 1708 р. прийшов на Україну і Мазепа послухав старшини і до нього прилучився. Запоріже теж до них пристало.

Але народ на Україні не рушив ся: раз через те, що взагалі Мазепу не любив і йому не вірив, та й зробив се все Мазепа занадто несподівано: ще вчора Москві вислужувавсь, а тепер її покинув. А до того – військо московське на Україні стояло, й його всі боялись. І справді зараз же на першу вість те військо здобуло гетьманську столицю – Батурин, страшенно поруйнувало, людей побило; Січ страшенно знищило і всім страху нагнало. Як же Україна не рушилась, то багато і з тої старшини, що з Мазепою до Шведів пішло, почало назад до Петра вертатись. Побачив Мазепа, що помилив ся; та вже не можна було

поправити. На другий рік цар Петро Шведів під Полтавою побив - задалеко вони від свого краю відбились. Карло утік до Туреччини, а з ним і Мазепа з старшиною. Мазепа скоро вмер, а старшина, що з ним була, вибрала гетьманом Филипа Орлика, писаря генерального. Надія була на Турків, що вони будуть воювати з Москвою й за Україну уступлять ся. Злидні тоді не одну старшину навчили: вибираючи Орлика, вони зложили закони для України на конституційний спосіб, що дуже добрі б були - тільки що тій старшині з тими законами не довелось уже вернутись на Україну!

Турки почали були війну з царем Петром і

Погруддя гетьмана Івана Мазепи в м. Галаці (Румунія)

їм пощастило: тепер Петро задалеко загнавсь як перед тим Карло. Турки його обступили з своїм військом і вже так як у руках мали. Мусів Петро приставати на те, чого Турки хотіли. Між иншим вони й сього вимагали, аби Москва від України відступилась. Та Петро підплатив турецького міністра, і умову про се написано так неясно, що Москва казала потім, що се не говорить ся про ту Україну, яка зістаєть ся під московською рукою. Туреччина за се почала знову війну, але з сеї другої війни вже зовсім нічого не вийшло, й зіставсь Орлик гетьманом на чужій стороні.

Цар же Петро задумав скористати з прилучення Мазепи до Шведів, щоб зробити кінець гетьманщині. Хоч Україна зовсім не пішла за Мазепою, але Москва, як я вже казав, від давна того пильнувала, щоб українські права поволі вкорочувати і тепер та Мазепина історія добру нагоду давала, щоб “Малую Росію к рукам прибрать”, як Петрові міністри та генерали казали.

Як Хмельницький до Москви приставав, то Москва обіцяла, що в той лад мішатись не буде й його перемяти не стане. Але навсправжки поволі, при кожній нагоді, особливо при кожній зміні, як новий гетьман наставляв,

московські бояре все вкорочували українські права і все більше мішались до українського устрою. Приміром, завели вони так, що без царського позволення не можна було скинути гетьмана й нового вибрати, і гетьман тільки тоді мав власть, як його цар затвердив. На ділі се потім на те зійшло, що московські бояре з старшиною умовлялись, кому гетьманом бути, і настановляли його без правдивої військової ради, без козаків. По Самойловичу Мазепа пообіцяв хабара московському найстаршому воєводі, той сказав старшині вибрати гетьманом Мазепу, і та так зробила. Потім Мазепа, ставши гетьманом, заплатив ті гроші воєводі з маєтку Самойловича, відібраного від нього немов би за зраду.

Потім, як Мазепа пристав до Шведів, цар Петро дозволив ще вибрати гетьмана, аби в тій небезпечній хвилі не дражнити Українців. Але ні в чім йому власти не давав, а сам скидав і визначав полковників та иньшу старшину. До гетьмана приставив двох комісарів, які мали наглядати за гетьманом. Держав при нім своє московське військо й казав мешкати не в Батурині, як перше, а в Глухові, ближше до московської границі. Потім (1722 р.) визначив шість офіцерів і одного бригадіра з московських полків і приставив їх до гетьмана, аби вони приймали скарги на українську старшину й суди, переглядали всі писання, які виходять з гетьманської канцелярії, збирали самі всі податки й гроші. Звалось се „малоросійская коллегія“. Вона відбрала всяку власть від гетьмана і козацької управи, а щоб люде не нарікали, цар розписав, що се він заводить на те, аби від старшини не було людам кривди. Але від тої коллегії робились кривди ще гірші, і разом по Україні ще більше ширили ся московські кріпацькі порядки за приводом самої Москви.

Та хоч за тою малоросійською коллегією гетьман вже не багато що значив, то Петро все таки навіть і того імені не хотів. Як умер гетьман Скоропадський, що був гетьманом по Мазепі, то цар Петро видав такий маніфест, що гетьмана вибрати не будуть, бо цар мусить добре надуматись аби знайти на гетьманство вірного чоловіка, тому що попередні гетьмани були зрадники. Тим часом же буде Україною правити генеральна старшина разом з малоросійською коллегією. По правді ж рішив Петро так, що гетьмана більше на Україні не має бути, а правити буде власне малоросійська коллегія.

Се було нарушеннєм умови Москви з Україною, уложеної за Б. Хмельницького. Так се розумів і цар Петро. Він сам признавав сю умову “трактатомь учиненнїм сь Хмельницьким”. Але він і його наступники надіялись на свою силу й ламали той “трактат”.

(Далі буде)

Селекція Івана КОВАЧА
Н.р. – Зберігається правопис оригіналу

Зараз відбувається зміна геополітичної конфігурації у світі, але завершення об'єднання Європи неможливе без України – виступ Президента Володимира Зеленського на щорічній зустрічі YES

(Закінчення. Поч. на 15 стор.)

Не просто популізму, а помітного руху, помітної сміливості. А також блокування російської пропаганди й депортація всіх пропагандистів з усіх демократичних країн, щоб у Росії не було навіть шансів сіяти політичний і соціальний хаос. Хаотизація, розколи, розбрат – ставка Росії, ставка у їхньому кривавому казино, ставка там і тоді, де й коли вона не може застосувати звичайну зброю.

Ми повинні підготувати наші суспільства – вони мають знати правду – до наявних ризиків. Зима буде важкою для всіх – від Латвії та Польщі до Британії й Сполучених Штатів. Війна – це війна. Вона у світі. Зима буде важкою. Але ми можемо зробити так, що ця зима стане найважчою саме для Росії, для того, хто відповідальний за всі створені проблеми – воєнні, соціальні, цінові, енергетичні та багато інших. Ми можемо зробити так, що після цих 90 днів шлях до нашої перемоги стане чіткішим.

Хоч різним суспільствам буде важко зимою, кожне суспільство має знати, що після цих 90 днів починається справжня захищеність на десятиліття від усіх тих загроз, які так болісно переживаються зараз. Коли ми пройдемо все це, наш сусід уже не зможе ніколи нічого з нами усіма зробити. Росія вже стала на шлях своєї історичної поразки – і чіткість цього її шляху, контури її поразки стануть очевидними після цих 90 днів. Якщо всі ми будемо чесними й витримаємо. Всі, хто цінує мир більше, ніж війну. Українці, європейці, увесь світ.

Ми бачимо, як зараз країни нашого континенту готуються до зими. Це складні обмеження – обмеження споживання енергії, обмеження температур в оселях на опалювальний сезон. Євросоюз уже багато зробив для свого захисту, коли Росія спровокувала цей енергетичний ціновий шок, і на сьогодні тільки 9% газу постачається в країни ЄС із Росії. І будьте певні – Росія зробить нуль постачання газу, і наші енергетичні системи мають бути до цього повністю готовими.

Ми стараємось щодня зробити все необхідне, щоб захистити наше небо. Це має ще більше значення саме взимку, коли мішенями російських ракет можуть стати і стануть підприємства та інфраструктура, які забезпечують людей теплом і електрикою. Зараз

час для партнерів виконати свої обіцянки допомогти Україні з системами протиповітряної оборони.

Зараз час, щоб закінчити створену Росією кризу на Запорізькій атомній станції. Загроза радіаційної катастрофи – це точно не те, з чим мають заходити в зиму Євросоюз, Туреччина та інші держави, ті, хто живе на тих напрямках вітру, який може рознести радіаційне забруднення. Але важливо ще й інше. Стабільна робота Запорізької атомної станції в межах української енергетичної системи може стати одним з ключових, важливих елементів

гарантування стабільного споживання енергії Європою протягом цих 90 днів.

Ми вже експортуємо електрику нашим сусідам, яка допомагає заміщувати брудні російські енергоресурси, і легко можемо збільшити експорт як мінімум до двох з половиною гігават, а згодом – іще більше. Сьогодні говорили про це з Прем'єр-міністром Республіки Польща – вони хочуть, ми хочемо. Значить, ми це зробимо. Але для цього потрібно, щоб російські військові забралися з території Запорізької АЕС. Це фундаментальний європейський інтерес зараз, у цей час перед зимою.

Пані та панове!

Коли я сказав, що ми не можемо собі дозволити зупинитися, я мав на увазі не лише наших героїчних воїнів, які звільняють українську землю.

Зараз відбувається зміна геополітичної конфігурації загалом у світі, у Європі. І економічне об'єднання у Європі досягнуте. Політичне об'єднання в Європі, я вважаю, досягнуте. Це все очевидно на рівні інституцій, відносин, повсякденного життя. Але зараз досягається реальне ціннісне об'єднання всього континенту – і, до речі, завдяки Україні також. Зникають останні бар'єри, які були між європейськими країнами. І це завдяки тому, що Європа реально захищає свободу. Європа набуває справжньої незалежності.

Росія створює ілюзію, ніби європейці повинні зробити вибір, складний вибір між цінами й цінностями, між свободою та безпекою, між незалежністю й спокоєм. Але немає такого вибору. Неможливий такий вибір. Коли цінності слабкі, ціни захмарні. Коли свобода страждає, безпеки немає. Коли незалежність програна, неможливий спокій. Тому не маємо сходити з нашого шляху, не маємо права втомлюватися, не дай боже, від України й зупинитися. Усі ми – усі українці, усі європейці.

Потрібно боротися. Пройти зиму. Допомогти тим, хто слабший. Захистити тих, хто більше потребує захисту. Обмежити себе в тому, що може бути обмежене. І обмежити Росію в усьому, що повинно її обмежувати. Дати тепло тим, кого Росія хоче залишити без тепла. І дати продовольство тим, кого Росія примушує до голоду. Продовжувати виконувати три фундаментальні умови для досягнення миру: зброя, снаряди, фінанси. Підтримка України у війні має зберігатися.

І ще один важливий елемент. Завершення об'єднання Європи неможливе без України. Тому саме за цю зиму ми маємо зробити абсолютно все, щоб навесні сказати: ми повністю готові до початку переговорів щодо членства України у Євросоюзі. Це буде історичний момент, історичний час, коли для Європи буде честю прийняти нашу державу. Державу, яка перемагає.

Віримо в перемогу!
Захищаємо Україну!
Допомагаємо нашим героям!
І обов'язково пройдемо зиму!
Слава Україні!

Використання передових технологій

Використання передових технологій, хороша комунікація, підтримка гнучкої організаційної структури та почуття ідентичності є елементами, які забезпечують безперервність процесу покращення співвідношення між змінами та стабільністю. Ця ідея виникла між 19 та 22 серпня в Констанці, де Союз українців Румунії організував робочу зустріч із керівництвом осередків СУР та місцевих організацій на тему «Управління змінами в організації».

У заході взяли участь голова Союзу українців Румунії, депутат Микола Мирослав Петрецький, генеральний секретар Ірина Люба Горват, перші заступ-

ники Василь Пасенчук, Богдан Мойсей та Іван Лібер, заступники Михайло Трайста, Анна Самбор, Гаврило Микунлайчук, Віктор Григорчук та Мирослав Петрецький, члени Ради СУР Пінтя Марічук, Іван Рекало, Лучіка Герман, Іляна Леон та голови місцевих організацій Союзу українців Румунії разом із їхніми членами.

Учасники наголосили на тому, що зміни є невід'ємним елементом, особливо в організаціях, де внутрішня

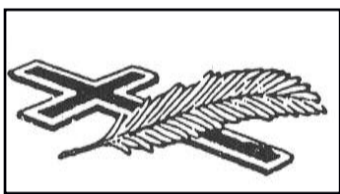
стабільність і ефективність безпосередньо пов'язані зі здатністю членів адаптуватися до зовнішніх умов робочого середовища.

Під час семінару пан Аді Бошняга обговорив кілька стратегій і принципів управління змінами, за допомогою яких керівництво СУР може досягти та покращити запропоновані цілі, використовуючи методи, відмінні від тих, до яких вони звикли, мета полягає в тому, щоб розбіжність між очікуваннями ситуації та її реальною формою була якомога меншою, а адаптація до змін є безумовно необхідною.

У той же час підвищений акцент був поставлений на організаційній комунікації, через яку передаються та визначаються цінності організації.

(Сайт СУР)

Володимир АНТОФІЙЧУК

ПАМ'ЯТІ ІВАНА КІДЕЩУКА

(Закінчення. Поч. у попередніх числах)

Адже саме Шевченко, ввівши "високий" жанр псаломного парафраза в український літературний дискурс, зробив його "глибоко органічним для національної поезії, до того ж у період, коли Святе Письмо ще не було перекладене українською мовою". Розвиток індивідуально-авторської молитви в українській літературі нового часу Ірина Даниленко також пов'язує передусім із творчістю Тараса Шевченка, який значно розширив продуктивні можливості жанру за рахунок нових модифікацій жанрового канону молитви (у її класифікації знаходимо, наприклад, такі: молитва-рефлексія, "революційна" молитва, молитва-боріння, рольова антимолитва тощо).

Узявшись за дослідження надзвичайно складної і до того ж неоднозначно трактованої наукової теми, Іван Кідещук знайшов свій "ключ розуміння" художнього і світоглядного вияву жанрів молитви і псалма у творчості Тараса Шевченка. По-перше, для поета, в його тлумаченні, стиль молитов і псалмів, близький і зрозумілий людській спільноті, став не тільки основою його художнього мислення, а й надійною опорою релігійних переконань, непохитної віри в

Божі Істини. По-друге, Іван Кідещук підійшов до Шевченкового тексту і як вдумливий літературознавець, і як глибоко релігійна людина, рішуче відкинувши будь-які думки про поетову іррелігійність, деїзм, богоборство і т. ін, які висловлювалися науковцями різних культурно-історичних періодів, у тому числі й нинішніми. По-третє, жанри молитов і псалмів, їх ідеї і стилістику Іван Кідещук розглядає в контексті усїєї творчості Тараса Шевченка та біблійно-християнських книг. При цьому він спирається як на літературознавчі, так і на богословські праці. По-четверте, дослідник цілком обґрунтовано пропонує свою класифікацію Шевченкових молитов і псалмів, за змістом виділяючи серед них молитви-слави, молитви-скарги, молитви-ламентациї, молитви-подяки, молитви-гімни, молитви-медитації, молитви-подяки та ін. Кардинальне питання, яке прагне розв'язати своєю книжкою Іван Кідещук, стосується релігійних поглядів поета, його ставлення до віри в Бога і християнства загалом.

У працях Івана Кідещука оживає багата картина українського літературного і культурного життя Румунії в його конкретних деталях і кваліфікованій інтерпретації. Особливо, коли йдеться про творчість

Юрія Ракочі, Степана Ткачука, Івана Ковача, Василя Кліма, Івана Негрюка, Михайла Волощука, Василя Цапівця, Дмитра Коренюка, Михайла Трайсти, Юрія Павліша та ін.

Від першого опублікованого твору Івана Кідещука – гуморески "Зміна" (1970) – минуло понад п'ятдесят літ. Не можна сказати, що весь цей час був однаково інтенсивним у творчості письменника. Адже ж здебільшого йому доводилося займатися працею іншого плану. Проте сподіваюся, що й на основі згаданих вище видань можна говорити про те, що перед нами цікавий і самобутній автор, різножанрова творчість якого увиразнює шляхи розвитку української літератури Румунії і певною мірою доповнює загальнонаціональний контекст нашого письменства. Втім, цим не сказано останнього слова про Івана Кідещука. Попри фізичний відхід письменника продовжується його духовне буття в усьому тому, що він залишив для читачів і науковців, а отже, більш фундаментальне дослідження про нього як педагога, фольклориста, прозаїка, публіциста, історика літератури та літературного критика ще попереду.

Ігор СІЧОВИК

ЯК НАРОДИВСЯ УКРАЇНСЬКИЙ БОРЩ

(Казка)

Українські пташки вирішили запросити звірят на дружню зустріч у сосновий Бір. Вони збиралися залагодити деякі непорозуміння, що виникли між ними з давніх часів.

Цар птахів Орел викликав до себе всюдисущих Сорок і наказав повідомити про це усіх чотирилапих мешканців лісів, степів і гір.

Наступного дня на галявині біля соснового Бору зібралася сила-силенна звірів. Були серед них і свійські, тобто ті, що живуть поряд з людиною, і дики.

Зустріч вдалася на славу. Звірі та пташки виконували пісні, написані великим композитором Соловейком, милувалися картинками, які намалювали власним пір'ям Півень та Індик. А на завершення мистецької програми відбулися бальні танці, створені знаменитою парою – Лебедем і Лебідкою. Звірі танцювали з птахами впереміж, викликаючи захоплення у тих, хто не міг взяти участь у цьому дійстві.

А потім лунали тости за дружбу і добросусідство між тваринами, які мешкали на одній землі.

Коли справа дійшла до частування, отут і виникла заминка. Старший кухар гусак Гога розвів крила:

– На жаль, зібраних продуктів не вистачить на всіх... Те, що принесли у дзьобах птахи, може задовольнити апетит хіба що ведмедя...

І раптом гусак Гога вдарив себе ложкою по голові.

– Я знайшов вихід! Ми зваримо для гостей гарячу страву, якої ще ніхто не куштував! Тим більше, води у нас вистачить на всіх!

Гусак Гога і його помічники кидали у великий баняк картоплю, буряки, моркву, капусту, квасолю, цибулю, часник, усе, що було зібрано птаством... Приправили кропом і петрушкою, додали пару відер солі, сметани. Старший кухар усе це вариво перемішував великим ополоником, приказуючи:

Варися, страво

Усім на славу!

Задзвеніли миски, над якими здійнялася густа пара, і гості приступили до вечері. Шкода, що не було там Миколи Гоголя. Тільки він міг описати все, що діялося за столами. Гості їли гарячу страву з таким апетитом, облизуючись до вух. І просили: ще! Це був триумф кулінарного мистецтва.

А після вечері гості допитувалися: як же називається така смачна страва?

– Вона ще немає назви, – розвів крила гусак Гога, – однак спробую вигадати її. Оскільки наша зустріч відбулася в сосновому БОРУ, а ви просили страви ЩЕ, то й назвемо її БОРЩЕМ.

– Слава борщу! – вигукували звірята, і пташки, підкидаючи гусака Гога вище хмар.

З того часу борщ на нашому столі посідає перше місце. Навіть приказка така існує: "То не українець, хто не любить борщу!"

Міжнародний день шахів

Перша сучасна шахівниця (світлі і темні квадрати) була зроблена в Європі в 1090-му році. Нове правило для пішаки, де їй було дозволено ходити на два квадрата в її першому кроці замість одного, було вперше введено в Іспанії в 1280 році. До 1561 року такий прийом, як рокіровка робилася в два ходи. Складну шахову дошку винайшов свяще-

ник. У якийсь момент історії їм було заборонено грати в шахи. Священик знайшов шлях, щоб обійти цю заборону і зробив складну шахову дошку. У складному стані вона спокійно вміщувалася на книжковій полиці і виглядала як дві книги.

Найдовша теоретично можлива гра в шахи складається з 5,949 ходів. За даними Шахового Фонду Америки, є 169518829100,544,000,000,00 0000000 (приблизно 1.70×10^{29}) способів грати

перші 10 ходів у шаховій грі. Число різних 40-х ходів гри в шахи набагато більше, ніж число електрона у Всесвіті. Число електрона становить близько 10^{79} , кількість комбінацій – 10^{120} . Перший комп'ютер, який грав в цю гру з міжнародним гросмейстером, називається DeepThought. Це сталося в листопаді 1988-го року в Лонг-Біч, штат Каліфорнія.

Вже багато років, починаючи з 1966 року, у всьому світі 20 липня відзначають Міжнародний день шахів. Це свято проводиться за рішенням ФІДЕ – Всесвітньої шахової федерації (заснована в 1924 р.).

Назва гри походить з персидського: шах мат – володар помер. Батьківщиною шахів є Індія. Там у V столітті з'явилася попередниця шахів – гра чатуранга. У Київській Русі шахи з'явилися приблизно в IX-X ст.

Шахи – це настільна гра на 64-клітинній дошці, на якій розташовуються 32 фігури (по 16 фігур білого і чорного кольору). Грають 2 партнера. Мета гри полягає в тому, щоб поставити мат королю супротивника.

Майже в кожному місті є шаховий клуб (іноді їх декілька), у якому збираються шанувальники цього виду спорту. У Міжнародний день шахів у цих клубах проводяться турніри, розважальні заходи.

<https://www.dilovamova.com/index.php?page=10&holiday=172>

Літня школа у Сучавському повіті

Четвертий випуск Літньої школи для дітей Сучавського повіту, які вивчають українську мову відбувся з 8 по 12 серпня у Восьмирічній школі Балківці під гаслом «Виховання для суспільства». Взяли участь майже 125 учнів та дошкільнят трьох шкіл Балківці, Негостини та Гропень, вчителі місцевої школи та двоє вчителів з Чернівецької області.

Церемонія відкриття відбулася в Балківській школі, у присутності голови Союзу українців Румунії Миколи-Мирослава Петрецького, голови Сучавської філії Союзу українців Румунії Іллі Саучука, генерального секретаря Сучавської повітової ради Петру Танасе, члена ради Анки Лазеряну, мера та віце-мера села Балківці Василь Шойман, відповідно Юліан Петро Кідеша та директорки місцевої школи Міхаєли Пінтріжел.

Голова Союзу українців Румунії, депутат у Румунському парламенті Микола-Мирослав Петрецький сказав як посприям союз у організації літньої школи для дітей, які вивчають українську мову: «Це вже традиційна подія для СУР. Разом з Сучавською повітовою радою, Шкільним інспектором Сучавського повіту, мерією села Балківці, Балківською школою та Держадміністрацією міста Чернівців ми організували літній табір для дітей, які вивчають українську мову. Цього року СУР забезпечив транспорт, харчування, проживання та всі необхідні речі для дітей, для того, щоб впродовж п'ятих днів, коли розгортався цей табір, їм нічого не бракувало. Це дуже позитивна подія, беручи до уваги той факт, що рівень знань дітей підвищився та збільшились розгортані заходи разом із викладачами з Румунії та України, а це нас дуже радує. Важливий той факт, що кількість учасників кожного року зростає. Сподіваємося, що такі заходи у партнерстві з Шкільними інспекторатами будуть організовуватися й з іншими філіями СУР. Нам відомо, беручи до уваги приклади таборів, яких організовує СУР, що молодь, яка бере участь у таких заходах розвиває себе краще, діти краще розмовляють українською мовою, мають контакти один з одним, встановлюють дуже добрі зв'язки. Я думаю, що

це дуже важливо для нас. Крім цього заходу, теж у серпні СУР організував і табір для дітей, які вивчають українську мову і для дітей з України, які тимчасово проживають у повіті Констанці. Було понад 300 учасників, які впродовж одного тижня провели різні заходи. Для нас було дуже приємно

ричних сучавських атракціях: різні музеї та відома фортеця «Спадщина молдавських гетьманів». До групи викладачів нашої школи приєдналися дві вчительки з України, разом з якими учні провели науково-розважальну програму на підставі мотто: «Читаю з Платона». Виховання це майстерність творити гарні звички та розвивати природні здібності й добродетності. Під час тижня учасники літньої школи познайомилися з цікавими темами за призначеним розкладом. У понеділок: Українська мова – джерело любові до Батьківщини (література), у вівторок: Україна у дитячій душі (живопис), у середу: Волонтерство на арені життя, у четвер: Перлини українського фольклору, п'ятниця: Душевними шляхами (екскурсія). Учні гарно сприйняли призначені теми та успішно співпрацювали. Таким чином вони збагатили свій досвід моральними принципами, які є необхідними для справжньої людини, обширили словниковий запас українською мовою, розвивали власні здібності, радувалися цікавою та повчальною екскурсією. Відгуки були приємні та захоплюючі. Ми, викладачі, старасмося виховувати у дитячих душах почуття любові та гідності відносно рідної мови та власної ідентичності. А чи вони здійсняться? Це докаже майбутнє. Але ми сильно надіємося, що наші учні підуть таким шляхом, який змальовує Юрій Рибчинський у рядках свого вірша: «Я без тебе, мово – / Без зерна полова, / І Соняшник без сонця, / Без птахів діброва. / Як вогонь у серці, / Я несу в майбутнє / Невгасиму мову, / Слово не забуднє».

Учениця сьомого класу Балківської школи Сучавського повіту Карла Делія Козачук поділилася своїми враженнями від участі у літній школі: «Я провела корисно час, збагатила свій культурний багаж знань та розширила собі коло друзів. Приємна та дружня атмосфера під час уроків дала мені можливість дізнатися більше про свої навички та про те, як їх надалі удосконалювати. Я завжди буду пам'ятати чарівні моменти, пережиті в рамках цього проекту. Я вітаю таку гарну ініціативу та з нетерпінням чекаю наступний етап літньої школи».

Христина ШТІРБЕЦЬ

побачити, як вони обмінюються думками, як вони дружать і що є найважливішим для нас, як вони розмовляють українською мовою».

Учителька Анка Штюбіану, яка викладає українську мову в селі Балківці, розповідає про заходи, організовані під час літньої школи: «Пані директорка Школи с. Балківці Міхаєла Пінтрінжел урочисто привітала гостей. Ця подія фінансово підтримана СУР і Повітовою радою міста Сучава, які забезпечили щоденний обід учасникам, різні дидактичні матеріали необхідні для успішного розвитку заходів, екскурсію по істо-

школи Сучавського повіту Карла Делія Козачук поділилася своїми враженнями від участі у літній школі: «Я провела корисно час, збагатила свій культурний багаж знань та розширила собі коло друзів. Приємна та дружня атмосфера під час уроків дала мені можливість дізнатися більше про свої навички та про те, як їх надалі удосконалювати. Я завжди буду пам'ятати чарівні моменти, пережиті в рамках цього проекту. Я вітаю таку гарну ініціативу та з нетерпінням чекаю наступний етап літньої школи».

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – **Іван КОВАЧ**

Редактори – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ** та **Роман ПЕТРАШУК**

Комп'ютерний набір – **Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ**

Техноредагування – **Роман ПЕТРАШУК**

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; **ISSN 1223-8988** Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro / Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

В С